

SLOVENSKI VESTNIK

Celovec • četrtek • 30. september 1999 šte. 39 (3033) • letnik 54 • cena 10 šil. • 0,73 evra

Poslužimo se naše volilne pravice!

Na nedeljskih državnozbornih volitvah bo izvoljen nov parlament in na podlagi razdeljene politične moči bo prišlo do nove vlade. Volilni boj je pokazal, da si stojita nasproti dve načelni opciji: opcija totalnih sprememb, ki jih v primeru zmage napovedujejo svobodnjaki, in opcija kontinuitete z zmernimi reformami, ki jih v načelu zagovarjata obe vladni stranki SPÖ in ÖVP. V to opcijo spadajo tudi manjše stranke, kot so to Zeleni in LIF, ki ob vsej kritičnosti do vladajoče koalicije, ne napovedujejo radikalnih družbenih sprememb, temveč zagovarjajo temeljite reforme. Zunajparlamentarnim strankam, kot so to KPÖ in DU (Lugner) javnomnenjske ankete ne pripisujejo možnosti vstopa v avstrijski parlament.

Izid volitev bi lahko privedel Avstrijo v politično nestabilne vode. Javnomenjske ankete namreč napovedujejo, da bodo svobodnjaki prehiteli ljudsko stranko, ki je za ta primer najavila, da bo šla v opozicijo. Socialdemokrati pa so kategorično izključili vladno sodelovanje s svobodnjaki. V tem primeru bo torej zelo težko sestaviti naslednjo vlado.

Zdaj so na potezi volilke in volilci, ki bodo v nedeljo odločali o porazdelitvi politične moči v avstrijskem parlamentu.

Pomembno bo tudi, da s svojo odločitvijo spodbudijo za jasne politične razmere, ki bodo zagotovili stabilno vlado.

Zato je bistveno, da se državljani in državljani poslužijo svoje volilne pravice. Kdor ne gre na volitve, prepušča odločitve drugim, konsekvence pa mora nositi tudi sam.

Tudi z vidika slovenske narodne skupnosti se mi zdi pomembno, da se udeležimo nedeljskih državnozbornih volitev. Tudi v našem vprašanju gre za dve opciji: radikalne spremembe v vprašanju sožitja ali pa zmerne oziroma temeljitejše reforme. Torej, poslužimo se naše volilne pravice! **dr. Marjan Sturm**

Pogajalci o novem koordinacijskem odboru koroških Slovencev so dobro razpoloženi. Po sestanku v Bilčovsu posebna skupina razrešuje detajle

PREBERITE

Volitve

VESTNIKOV PRILOGA

Kdo je boljši, kdo je pravi?
Stran I-IV

1999

PORTOROŽ

V Portorožu so se srečale nekdanje jetnice in interniranke v nemških in italijanskih zaporih ali koncentracijskih taboriščih med drugo svetovno vojno **Stran 3**

DUNAJ

Slovenska prosvetna zveza in k & k center v Šentjanžu sta predstavila interaktivno inštalacijo »Kärntnophon« **Stran 4**

ŠENTPRIMOŽ

Pemiera »Konference živali«: za začetek kulturne sezone s skoraj profesionalno gledališko predstavo **Stran 5**

PREBLISK

Pluto, Conversano, Maestoso, Favory in Neapolitano so španske in italijanske plemenske rase konjev, ki jih je habsburški nadvojvoda Karl von Innerösterreich, brat cesarja Maximiliana II, v Lipici v današnji Sloveniji pomešal leta 1580 in tako v kombinaciji že iz antike znanih težkih črnih kraljskih konjev skomponiral nove baročne konje, ki z leti postanejo beli. Leta 1826 je padla odločitev, da še dodajo plemo arabskega žrebca Siglavy iz kobilarne kneza Schwarzenberga v vrsto temperamentne, vztrajne in skromne bele lepote. Po razpadu monarhije je Republika Avstrija leta 1920 prevzela lipicance in jih preselila večinoma v Piber

na Štajerskem, kjer je še danes kobilarna. Boleč trn se je zarezal v avstrijsko tradicijo in s tem povezano ekonomijo, ko so pred kratkim začeli slovenski prijatelji belih konj intervenirati in jih pojmovati za etnično

Lipicanci – A3

svoje. Odločitev bo padla v gremijih Evropske unije v Bruslju. Jasno je, da je posredi denar, ki približno 80 let ni igral velike vloge. Tudi Slovincem denar ne smrdi. Če pa bodo žrebci in kobile (p)ostale slovenske, ostane Avstrijcem še vedno »znamenito« zrcalo svoje zgodovine: Amadeus, Arnold, Adolf – A3. **JKA**

14. VESTNIKOV IZLET

UMAG: 8.–10. oktobra '99
Hotel SOL ELITE KORALJ

Dragi bralci, dragi prijatelji!

Letošnji 14. Vestnikov izlet bomo ponovili v UMAG, kjer bomo gostje lepo prenovljenega hotela Sol Elite Koralj. Za isti hotel smo se odločili zato, ker smo bili lansko leto vsi zadovoljni in ker so nam dali kljub podražitvi še lansko ceno. Poskrbeli pa smo za tri druge spremembe.

V petek se bomo ustavili v Portorožu, kjer bomo imeli v znani restavraciji Lucija kosilo.

Pri izletu z ladjo se bomo iz Rovinja vračali z avtobusi, da bodo tudi tisti, ki ne želijo na ladjo, imeli možnost priti v Rovinj na kosilo.

V nedeljo se bomo ustavili v Domžalah, kjer bomo za kosilo gostje znanega hotela Kroma. Poleg dobrega kosila bomo poskusili tudi domače pišečko vino.

Cena izleta: 1.650,- šil.

V ceni je zajeto: prevoz z domačim podjetjem Sienčnik, bivanje v hotelu na bazi polpenzion, dodatno kosilo v Portorožu in v Domžalah, izlet z ladjo do Rovinja in kosilo v restavraciji.

Pojdite z nami – tudi letos nam bo lepo in prijetno!
Prijavite se na telefon 0463/514300-40 ali -14

Za organizacijo izleta Milka Kokot

Stoisitseva zahteva spremembo zakona o otroškem varstvu

Manjšinska govornica Zelenih Terezija Stoitsits je na tiskovni konferenci v Celovcu ponovno izpostavila zahtevo po zakonski ureditvi dvojezičnega otroškega varstva na Koroškem. Poudarila je, da ima Gradiščanska že tak zakon, ki se je vsekakor obnesel. V pismu predsedniku sveta pa je zahtevala, naj svet na naslednji seji obravnava to vprašanje in sprejme ustrezen sklep. Še posebej je Stoitsitseva opozorila na situacijo človekovih pravic v državi in na kampanjo Zelenih, ki poziva k večji strpnosti do tujcev in k upoštevanju človekovih pravic.

Slovensko planinsko društvo
vabi na

Srečanje s prijatelji na Bleščeči

ob 30-letnici otvoritve
planinske koče
nad Arihovo pečjo

Nedelja, 3. oktober '99

Ob 9.30 uri prihod na Gračnico, ob 12.00 uri bogoslužje, kulturni spored, nato družabno srečanje.

Na svidenje na Bleščeči!

MUSICAL KONFERENCA

Erich Kästner Konferenz der Tiere

ŽIVALI

Literat Boris A. Novak,
scenarist Gabriel Lipuš,
režija Miran Hrovat

PETEK

08. 10. 99

20.00

Farna dvorana
Šentjakob
v Rožu

BELJAK

Spomenik žrtvam nacionalsocializma

V nedeljo, 24. septembra, 54 let po koncu druge svetovne vojne in po večletnih pripravah društva »Erinnern« – so v centru Beljaka odkrili »spomenik imen«.

Začelo se je leta 1995, ko so dijakinje in dijaki Perau-gimnazije v Beljaku postavili mobilni spomenik imen, s katerim so opozorili na žrtve fašizma. V istem letu so gimnazijci skupaj z društvom »Erinnern« priredili tudi informacijski večer o pozabljenih Sintih v Beljaku – prvo prireditev na to temo po vojni v tem mestu. Sledile so še druge iniciative gimnazijcev in društva, višek njihovega prizadevanja za osvetlitev izrinjene in zamolčane polpretekle zgodovine Beljaka pa je bilo za zdaj odkritje spomenika imen v neposredni bližini Mestnega muzeja.

Prof. Heinz Achernig je spomenik koncipiral kot živ in odprt dokument časa. Zdaj, ob odkritju spomenika, so za-

pisana imena 64 ljudi, ki so bili umorjeni zaradi svojega pripadanja, upora, narodne pripadnosti, bolezni ali prizadetosti. Predvideno pa je dodati še druga imena še neznanih žrtev. Maja leta 2000 bo že sledilo nadaljnjih 60 imen. Spomenik izpostavlja prav imena, da bi žrtvam – ko jih je nacistični režim oropal vsega in ožigosal s številkami – povr-

Andrej Kokot pred spomenikom z imenom svojega brata

nili dostojanstvo in identiteto. Dvojezične svečanosti, katere pokroviteljstvo so prevzeli škof Kapellari, superintendent Rathke in beljaški župan Manzenreiter, se je udeležilo mnogo predstavnikov iz cerkvenega, političnega in kulturnega življenja mesta in dežele. Med slavnostnimi govorniki je bil tudi pisatelj Andrej Kokot, ki je spomenik soodkril in čigar brat Jože je med imenovanimi žrtvami.

»Imena me boleče spominjajo, kaj je za ljudi pomenilo dvigniti glas, organizirati upor, premagati strah, da je kdo neozdravljivo bolan, da pripada nepravici ali drugi veri, da sledi prepovedani stranki ali svoji narodni skupnosti«, je sporočilo spomenika povzel superintendent Joachim Rathke in dodal, naj Beljačani prevzamejo naloge, ki je žrtve niso mogli dokončati: izvajati nedotakljivost človekovih pravic.

Andrej Leben

BILČOVŠ

Občni zbor Zveze slovenskih izseljencev

Dne 26. septembra je ZSI valila na svoj redni občni zbor v Miklavžovo gostilno v Bilčovsu. Vez med nekdanjimi sotrpini je do danes še močno ohranjena, zato je prireditev vedno povezana tudi z družabnim srečanjem naših rojakov iz koroških dolin. Udeležba je bila tokrat nadpovprečna, kar je pripisovati dokaj centralni legi kraja, nenazadnje pa tudi gostoljubnemu domovju trdne slovenske postojanke na Gurah.

telje ter navzoče častne goste, med temi predvsem častnega člana dr. Mirta Zwittera, ki pravkar obhaja visok življenjski jubilej. Sledil je poklon umrlim bivšim sotrpinom, ki so v času od zadnjega občnega zbora spet nekoliko zredčili vrste ZSI. V svojem govoru se je nato predsednik Jože Partl dotaknil aktualnih problemov, tako v koroškem deželnem merilu kot tudi odnosov naših strešnih organizacij in ponovno goreče pozval

svetil tudi republiko Sloveniji, ki so ji Nato in Evropska unija vidno bolj v ospredju kot pa koroški Slovenci. V svojih zaključnih besedah je podal še nekaj organizatoričnih ter administrativnih informacij svojim članom.

Pozdrave gostov so izrekli za ZSO dr. Marjan Sturm, za NSKS mag. Rudi Vouk, za ZKP inž. Peter Kuchar in za Društvo pregnancev v Sloveniji g. Križnarič. Iz vseh izvajanj je bilo povzeti zahvalo ZSI za njeno marljivo delovanje, za njeno nesebično prizadevanje za našega človeka, neglede na njegovo mišljenje ali usmerjenost. V dodatku je bila iz vrst navzočih izrečena zahvala tudi vsem, ki ohranjajo zvestobo svoji zvezi in seveda odboru za njegovo delovanje. Volitve v novi odbor, po razrešnici starega, so potekale po kratkem postopku, predlagani člani so bili vsi soglasno potrjeni. Za predsednika je bil ponovno potrjen Jože Partl, enako oba podpredsednika Matevž Wieser in Franci Černut kot tudi tajnik Rado Janežič. Dosedanji blagajnik Gregor Krištof je prosil za razrešitev dolžnosti, njega je nadomestil odbornik Andrej Kokot. Z ozirom na potrebno pomladitev sta bila na novo sprejeta v ta organ revizor Hanzi Dragaschnig ter Valentin Tolmaier, ki bi kot tamkajšnji domačin nekako prevzel skrb za izseljeniški spomenik na Radišah.

F. Č.

Nadpovprečna udeležba na občnem zboru ZSI

Domači prosvetaši so uvo doma pripravili nadvse lep in dostojen program z odličnim prispevkom »Vaščanov« pod vodstvom prof. Kovačiča. Pričevanja nekdanjih žrtev fašizma in branje spominov na grozote rjavega režima so obujali v občinstvu nepozabno doživljanje tistih mračnih dni.

Predsednik ZSI Jože Partl je nato pozdravil nekdanje pregnance, njihove sorojce, prija-

k skupnosti pri prizadevanju za narodni dobrobit. Zadnji čas je, da prenehamo s trošenjem energije za medsebojno spletkarjenje in mesto tega združimo sile v skupnem boju za pravice našega življa – tako njegove besede. Obenem je izrazil previdno upanje nad dejstvom, da je v zadnjem času le zaznati neke zasnove po obojestranskem hotenju za boljše usklajevanje v tej smeri. Rahel očitek je po-

CELOVEC

Krško in Evropska unija

Ministrica mag. Brabara Prammer je na tiskovni konferenci v Celovcu pretekli četrtek ponovno zavzela stališče do jedrske elektrarne Krško. Na pobudo deželnihih glavarjev Štajerske in Koroške je zvezna vlada sprejela oziroma precizirala status JE Krško v t. i. akcijskem protije drskem načrtu. Sicer je že prvi predlog predvideval, da se preveri varnost nuklearke, toda nekaterim je to bilo premalo. Prammerjeva pa je dala tudi vedeti, da ne gre primerjati Krškega s tremi najbolj nevarnimi elektrarnami v Evropi; to so Bohunice na Slovaškem, Ignalina v Latviji in Kosloduj v Bolgariji. Treba pa bo Sloveniji dokazati, da je JE varna tudi v primeru

potresa. Dokler to ne bo jasno, ne bo prišlo do vstopa Slovenije v EU, je jasno povedala Prammerjeva. Avstrija pa bo neodvisno od tega Sloveniji skušala pomagati pri izstopu iz jedrske energije, kar velja za vse evropske države. Ministrica je opozorila še na dejstvo, da člani nove komisije bolj kot prejšnji odklanjajo jedrsko energijo. Cilj je zato Evropa brez nukleark, neglede na njihovo varnost.

V zadevi Krško se je javil k besedi tudi Bernard Sadovnik (EL/LIF), ki ocenjuje, da kljub raznim poskusom drugih avstrijskih strank Slovenija ne bo zaprla JE, ker da je od te energije odvisna. Skorajšnji izstop Slovenije iz jedrske energije je po Sadovniku mogoč le tedaj, če EU nekaj let nadoknadi izgubo energije. Menil je še, da razprava o Krškem vsekakor škoduje meddržavnim odnosom. *-red*

ITALIJA

O zaščitnem zakonu za Slovence

Italijanski parlament ponovno razpravlja o zakonskem predlogu za zaščito slovenske manjšine. Predstavniki Narodnega zavezništva so že v začetku razprave poudarili, da Slovenci ne bodo dobili kakih privilegijev in da ni misliti na podobno zaščito kot za Nemce na Južnem Tirolskem. Da to tudi ni pričakovati, potrjuje kritična ocena zakonskega predloga v

Svetu slovenskih organizacij v Trstu. Nezadovoljni so, da je zaključna faza razprave privedla še do popravkov, ki da so vsebino zakona še razvedenili. Sicer pa da je zakon tako presplošen in brez konkretnih ukrepov.

Italijanski poslanci so se ukvarjali še z razpravo o zajamčenem zastopstvu ladinske manjšine v tirdentinski pokrajini. Na sporedu pa je bila tudi razprava o zaščitnem zakonu za jezikovne skupnosti v Italiji, ki zadeva predvsem slovensko narodno skupnost v videmski pokrajini.

PARIZ

Evropa in večjezičnost

Avstrijski Inštitut za mednarodne literarne in kulturne študije v Parizu je v sodelovanju s francoskimi kolegi pod pokroviteljstvom Unesca pred nedavnim gostil mednarodno konferenco o kulturni znanosti. Lingvisti, literarni zgodovinarji in drugi strokovnjaki so odprli kar nekaj tudi za širšo javnost relevantnih vprašanj o jezikovnem in kul-

turnem pluralizmu, o tem, kako ga polno živeti. Prav v tem smislu odmevna referata sta imela koroška Slovenca – dr. Katja Šturm-Šnabl z dunajske univerze, ki je nedavno uradno prejela naziv univerzitetne profesorice, ter Bojan Ilija Šnabl, strokovni sodelavec v evropskem parlamentu. Prva je z zgledom Frana Miklošiča spregovorila o doprinosu kultur manjših narodov k evropski kulturi, drugi pa je opozoril na že aktualne komunikacijske probleme manjših jezikov v evropskem integracijskem diskurzu.

Konzul Boris Jelovčec (levo) je novi sodelovalec generalnega konzulata v Celovcu. V spremstvu generalnega konzula Jeraja je ob začetku tedna uradno obiskal ZSO in vključene organiza-

PORTOROŽ

Srečanje internirank

Pišejo nekdanja dekleta-interniranke v mladinskem taborišču

Uckermark pri Ravensbrücku

Vsako jesen pridemo za štiri ali pet dni na slovensko obalo v Portorož, kjer se srečavamo z jetnicami in internirankami v nemških in italijanskih zaporih ali koncentracijskih taboriščih med drugo svetovno vojno. Letos nas je bilo okoli 160 iz vse Slovenije in deloma, kakor vsako leto, tudi iz slovenskega zamejstva. Večinoma so bile udeleženke srečanja v kacetih Ravensbrück in Auschwitz. Prisotne pa smo bile tudi mladinke iz »Jugend-schutzlagerja« Uckermark pri Ravensbrücku. Danes smo tudi me starejše žene po sedemdesetem letu in naše vrste so se zredčile od nekdanjih štirideset deklet za polovico.

Vsakoletna srečanja, s programom za vsak dan so sicer tudi namenjena prijetnemu druženju, obujanju spominov in spoznavanju domovine. Osrednja proslava naj bi pokazala predvsem to, da smo še tukaj, trdne, zavedne in vsega spoštovanja vredne slovenske žene.

Dan proslave je bil zelo svečan. Prišli so številni gostje iz Ljubljane in Trsta. S predstavniki iz Kopra pa so prišle tudi številne udeleženke iz okoliških krajev Primorke.

Kulturni del proslave je bil obširen in nas je navdušil. Gospod Rado Kokalj, brat naše sotrpinke, je proslavo obogatil s tem, da je s citrami spremljal povezovalne besede Dane Valičeve. Mali koncert s flavto in kitaro sta nam podarila dva mlada vrhunska umetnika in zavidljivo lepo sta nam zaplesala dva še mlajša plesalca, oba vnuka dveh naših sotripink. Čudovito so predstavljali primorske gostitelje osnovnošolci šole »Ciril Kosmač«. Tudi njihova županja gospa Vojka Štuler nam je izrekla iskren pozdrav in dobrodošlico.

Pozdravni govori gostov so vsebovali razne pobude ter odražali spoštovanje. Da moramo

biti trdni, da ne smemo dopustiti izkoriščanja naše vojne preteklosti za medstrankarske spletke in da drugi narodi Evrope

svojim prispevkom (glej govor) zelo lepo izrazila svoj spoštljivi odnos do veličine narodnoosvobodilne vojne. Hvaležne smo ji

sprejele posebno izjavo za državni zbor in javna občila. Poslale smo delegacijo, da je v imenu nas vseh po proslavi od-

Med udeleženci srečanja so bile tudi nekdanje interniranke v mladinskem taborišču Uckermark

tudi zelo spoštujejo svoje borce-veterane, so poudarjali govorniki. Narodnoosvobodilni boj je bil veliko dejanje slovenskega ljudstva za svobodo. Omenili so tudi novo tako imenovano »vojno zakonodajo«, ki je upravičeno razširila pravice tudi na izgnance in si prizadeva, da bi bili zajeti še begunci.

Slavnostna govornica, gospa Darja Lavtižar-Bebler, poslanka državnega zbora Slovenija, je s

bile, ko se je priklonila spomenu na trpljenje, ki smo ga preživljale tudi me takrat, ko ni bilo svobode, ne človekovih pravic in ne slovenske besede. Ni pozabila povedati, da je vsaka družina v tistem času trpela in tudi, da je bil njen oče partizanski zdravnik.

Naša predsednica Darinka Brezic je poudarila, da bomo ostale trdne in zavedne. Nikoli ne bomo popustile in zato smo

nesla venček k spomeniku padlim partizanom – pomorščakom.

Od obiska obmorskega bisera Pirana, izmed ostalega programa našega srečanja, nam bo ostal najbolj v spomenu obnovljeni mestni muzej »Sergej Mašera«. Pokazal nam je, da smo Slovenci že stoletja tudi pomorščaki in ne le kmetje in rokodelci. Kot je v tem muzeju med drugim videti, so naši

mornarji že v 13. in 14. stoletju pluli na beneških ladjah. Zanimivi in prekrasni ladijski modeli iz ljubljanske Grubarjeve navtične šole za rečno in pomorsko plovbo so dokaz, da so bili Slovenci že od nekdaj povezani z morjem.

Na poseben način smo svojo »pomorsko zavestnost« pridobili tudi z ladijskim izletom. Pluli smo ob slovenski obali in videli, kje je Dragonja, kje so sečoveljske soline in kje Savudrijski polotok. Sodobni pomorščaki so nas popeljali vse tja do Debelega rtiča, kjer stoji tik ob slovensko-italijanski meji veliko in lepo obnovljeno otroško zdravilišče Rdečega križa Slovenije. Fantje z ladje so nam prijazno razkazovali in razlagali, kje se vozimo. Za navrhek so nam še postregli z ribami, pečenimi na žaru, in kozarcem domačega vina. S takšno predpripravo smo radostne in sproščene pričakovale poslovilni večer.

Po svečani večerji pri svečah smo se napotile v lepo pripravljeno konferenčno sobo hotela »Slovenija«, da bi tam na poseben način in po naše vzele slovo. Brez kakršnega načrta so stopale pred nas naše vrstnice, nekdanje sotripinke, in recitirale lastno poezijo ali pa umetniške pesmi. Prisotna je bila tudi pesem neke Poljakinje iz KZ Ravensbrück, ki jo je spesnila, ko je naša Ljubica zaplesala svoj ples. Pesem je v slovenščino prevedla naša sotripinka Rozka Štefan, recitirala pa jo je sama Ljubica, ki ima že preko osemdeset let. Kot bi povezal šopek cvetja, tako se je s pesmijo, ki je zvenela bolj nežno in ne preglasno, končal čisto naš poslovilni večer.

Iskrena zahvala gre naši predsednici in njenim sodelavkam, ki nas bodo naslednje leto gotovo spet povabile na srečanje v Portorož.

Darja Lavtižar-Bebler na srečanju bivših internirank v Portorožu

Drage in spoštovane, v zelo veliko čast si štejem, da vas smem nagovoriti s tega mesta. Obenem pa čutim veliko zadrego: kdo sem jaz, ki morda celo v napihu stopam pred vas, kaj je moja življenjska izkušnja v primerjavi z vašo življenjsko izkušnjo, kakšno je sploh lahko moje sporočilo, naslovljeno na vas danes in tukaj.

Dovolite mi, da vam najprej povem, da vas globoko spoštujem, vsako izmed vas posebej in vsako izmed vas občudujem.

Ali mi, ki nismo bili izpostavljeni grozotam druge svetovne vojne in smo se celo rodili šele po njej, lahko dojamemo in razumemo, čemu ste bile izpostavljene ve? Ali je to sploh mogoče, ali je sploh bilo res? Bilo je. Žal!

Zadnjič, bilo je 6. septembra, me je zjutraj neka radijska oddaja šepetala, da mineva natančno šestdeset let, odkar se je začela druga svetovna vojna.

Zamislila sem se nad oceno nekaterih zgodovinarjev in sociologov, ki so sodelovali v oddaji, da ni nemogoče, da bi se še kdaj v prihodnosti človeštva ponovile grozote in razsežnosti teh grozot, kot jih je prinesla druga

Slavnostna govornica Darja Lavtižar-Bebler

svetovna vojna. Nato pa, ali se morda spomnite tistih TV posnetkov, ko so samo nekaj let nazaj in ne tako daleč od nas prikazali koncentracijsko taborišče Omarska v Bosni. Ne vem, kaj ste ve glede na svoje lastne izkušnje takrat čutile in razmišljale. Mene je bilo strah, bila sem žalostna in bila sem besna.

Torej v resnici ni nemogoče, da bi se kaj takega še kdaj ponovilo. Ni bilo samo v Bosni in ni samo na Kosovu. Bilo je v Južni Ameriki, v Sibiriji, na Golem otoku in v Ruandi in na Vzhodnem Timorju.

Kaj lahko storimo mi, ki zavračamo sleherno nasilje in ki se nikakor nečemo sprijazniti z dejstvom, da je človek lahko tudi zver, zver s premislekom. Ne smemo popustiti, ne smemo se vdati. Človekove pravice za nas niso in ne smejo biti prazne besede.

Ko ste ve bile v zaporu ali taborišču, ni bilo človekovih pra-

vic, ni bilo človeškega dostojanstva, ni bilo svobode. Vzeti so vam hoteli tudi lastno misel, jezik, domovino. Iztrgati so vam hoteli dušo. Dali so vam zgolj številko in vam s tem vzeli vašo osebnost. Vsaj hoteli so tako.

Ampak k sreči je človekova narava takšna, da smo v najtežjih razmerah sposobni tudi največjih dejanj in najmočnejših čustev. Če so vam hoteli vzeti dostojanstvo, so ga samo še okrepili, če so vam hoteli vzeti jezik in domovino, ste ju samo še bolj ljubili. Spodbudili so solidarnost med vami, požrtvovalnost, trdoživost, prijateljstvo in tovarštvo.

Zato vas spoštujem in zato vas občudujem!

Povedati je treba tudi to, da smo bili Slovenci glede na naše število med sorazmerno največjimi žrtvami druge svetovne vojne. Tako rekoč vsakdo izmed nas ima oziroma je imel v svoji družini nekoga, ki je bil interni-

ranec. Moj oče je bil na začetku vojne na prisilnem delu v Avstriji, tedaj priključen k Hitlerjevi Nemčiji, moj stric, brat moje mame, je svobodo dočakal v Auschwitzu. Podobno bi nam lahko pripovedoval skoraj vsakdo med nami. Tu je treba povedati, da po vojni Jugoslavija ni bila dovolj zgledna pri zahtevah odškodnine od Nemčije in Italije. Dobro odnose z obema državama si je hotela zagotoviti deloma tudi na račun internirancev in drugih žrtev v drugi svetovni vojni. Tudi naša nova država – se zdi – tehta med tem, ali odločneje postaviti zahteve po odškodnini ali biti zavoljo vstopanja v EU bolj blaga in spravljiva do obeh teh v EU zelo pomembnih držav članic. Del odgovornosti pa je tudi pri državnem zboru.

Ob koncu vam želim uspešen potek vašega tradicionalnega srečanja ter za te dni prijetno bivanje v Portorožu.

SEJEM ZA IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH

TRAIN YOUR BRAIN

Zvezno ministrstvo za pouk in umetnost na Dunaju je od 20. do 21. septembra priredilo v šotorih pred Burgteatrom sejem, na katerem so se predstavile ustanove za izobraževanje odraslih iz cele Avstrije. Slovenska prosvetna zveza in k & k center v Šentjanžu sta se tega sejma udeležila in se predstavila v obliki interaktivne inštalacije »Kärntnofon«. Obiskovalec te inštalacije se je lahko kar sam na licu mesta izraževal na poseben način: Na govorniškem pultu je imel na razpolago 12 slik, ki so zrcalila trenutno stanje Koroške. Vsaka slika je imela svojo asociacijo, svoj zvok. Z rahlim pritiskom na eno ali pa kar na več slik, ki so bile povezane prek senzorske tehnike z računalnikom in ojačevalcem, je sprožil tipičen zvok (sempel) in s tem čustveni in politični položaj Koroške z posebnim poudarkom na dvojezičnost in s tem povezanimi konfliktnimi žarišči. Obiskovalec si je lahko sam skomponiral svojo Koroško.

Predsednik avstrijskega državnega zbora dr. Heinz Fischer s Korošico, ki je pri 18-ih pobegnili v Nižjo Avstrijo

Koncept inštalacije »Kärntnofon« je sestavil mednarodni umetnik elektronskega medija Helmut Schäfer iz Gradca, ki se je slovenski publiki leta 1998 v okviru festivala »Zrcaljenja« v Klubu slovenskih študentov in študentk v Gradcu in leta 1995 v okviru »Železna poroka Koroške – 75-letnica plebisci-

ta« v Celovcu predstavil kot povezovalce nove tehnologije in socialnopolitične situacije družbe in posameznikov.

Inštalacija »Kärntnofon« bo še letos predstavljena tudi koroški publiki, v različnih okvirih in to čisto v smislu izobraževanje odraslih.

jka

LJUBLJANA

Na festival v »Mesto žensk«

Od 13. do 20. oktobra bo v Ljubljani potekal 5. mednarodni festival sodobnih umetnosti Mesto žensk. Producent festivala je Društvo za promocijo žensk v kulturi – Mesto žensk. Tudi letos bo soproducent Cankarjev dom, ki bo organiziral tri festivalske dogodke. Ob peti obletnici so organizatorke pri-

Kot vedno se festival osredotoča na predstavljanje različnih perspektiv. Mesto žensk je predvsem prostor za tiste umetnice, ki se upirajo uveljavljenemu toku, ustvarjajo in razvijajo svoj lastni jezik, svojo lastno besedišče. Ta festival je akcija, ki nas opominja, da talent in kvaliteta pogosto nista dovolj

pravile še posebej pester in zanimiv program, v katerem se bodo predstavile umetnice in raziskovalke z najrazličnejših ustvarjalnih področij.

za prodor v javnost, priznanje in uspeh. V Mestu žensk bo tudi nekaj cukrčkov: v sredo 13. 10. bo ob 18. uri v Slovenski kinoteki filmski spored z

igra, kot je predvideval avtor in režiser Klaus Peymann, konča v temi. Intendantu celovškega mestnega gledališča Dietmarju Pfliegerlu je uspelo za varnost pristojne organe prepričati, da naj ima umetnost prednost. Pred 27 leti je to bilo še nemogoče; skandal in dolge diskusije o tem pa so avstrijsko javnost zaposlovali še mesece. Celovško premiero, ki bo 30. septembra, je režiral Philip Tiedemann.

CELOVEC

Končalo se bo v temi

Prvič se bo igra Thomasa Bernharda »Der Ignorant und der Wahnsinnige« v Avstriji končala v 77-sekundni popolni temi. Leta 1972, ko je bila v Salzburgu krstna predstava, je tamkajšnje gasilstvo preprečilo, da se

eno najbolj samosvojih osebnosti jugoslovanskega filma, z igralko Sonjo Savić. V petek bo koncert Annie Gosfield, ki povezuje zvoke tovarne tolkal z zvoki razsutega klavirja in z nemarjene kitare v prefinjene kompozicije, v katerih se mešajo uglasena in neuglasena glasbila. Prav tako v petek bo v Škucu odprta fotografska razstava »Lezbični stiXi«. Več kot 60 fotografij iz 15 držav je bilo naprošenih, da naredijo slike, s katerimi razodevajo lezbična življenja in življenjski slog.

Info: Mesto žensk, tel. 00386/61/329 184, faks 00386/61/1323 092. m. g.

ŠENTJANŽ / K & K

100 let brnskega programa

Pretekli četrtek in petek so zgodovinarji z Dunaja, Ljubljane, Celovca, Trsta in Linza v okviru simpozija ob 100-letnici brnskega narodnostnega programa avstrijske socialdemokracije predstavili svoje znanstvene poglede na razvoj vedno znova se ponavljajočega nacionalizma, ki je v zadnjih sto letih že večkrat zrušil državne ureditve in danes spet maršira z dvignjeno glavo po strahotnih poteh. Pred točno sto leti je bil sprejet tudi tako imenovani Brnski narodnostni program avstrijske socialdemokratske stranke, ki bi naj bi bil že tedaj kašipot za demokratično rešitev narodnostnega vprašanja v srednji Evropi. Skromno število obiskovalcev simpozija – avstrijski socialdemokratski kanc-

SVATNE

Nov prireditveni center na Turnah

Letos poleti so v Svatnah začeli obnavljati gradišče na Turnah. Namen projekta je, da se ohrani in obnovi gradišče v severnem delu vasi Svatne pri Šentjakobu v Rožu. Tam pa naj bi nastal nov prireditveni center »Miklova Zala v Svatnah/Schlatten«

Celotno obzidje je približno 100 m dolgo in 40 m široko. Znotraj obzidja so ostanki dveh pribl. 10 m širokih okroglih stolpov in bivališča. Gradišče leži na griču Turne, ki je visok 635 m in nudi čudovit razgled po celem Rožu. Kraj je leta 875 zabeležen kot »Rasa«. Rodbina Rasa pa je dala Rožu tudi ime.

Vitezi pl. Rasa so grad zapustili pred letom 1238. Razvalina je konec 15. stoletja za časa upadov Turkov v Rož igrala pomebno vlogo, kot pripoveduje ljudsko izročilo oz. povest o Miklovi Zali, ki jo je spisal Ja-

kob Sket in dramatiziral Jaka Špicar. Povest pripoveduje zgodbo o izdajstvu v Rožu in o ugrabitvi Miklove Zale v harem sultana. S pomočjo strica Marka je pobegnila nazaj v Svatne in kot načrtovano poročila Serajnikovega Mirka. Igro so uprizorili med leti 1897 in 1997 nad 100-krat, večkrat tudi na domačem prizorišču v Svatnah.

Med 6. in 15. avgustom '99 je bila izvedena prva delovna akcija izkopavanja na gradišču. Inicijativno skupino, ki jo sestavlja 53 oseb iz Koroške, Slovenije in Italije, vodi lastnik gradu Franc Mikel. V prvi delovni dobi revitalizacije je bilo opravljenih približno 700 delovnih ur.

Gradišče bo v poletnih mesecih na razpolago kot »Prireditveni center Miklova Zala« pod milim nebom za izvirne zborovske in gledališke predstave. Celoten projekt pa bo uresničen v naslednjih petih letih.

Nadaljnje informacije: Mikel Franc, Svatne/Schlatten 11, 9183 Področja/Rosenbach, tel.: 0 42 53/27 46 (zvečer oz. konec tedna).

BOROVLEJE

Občni zbor potrdil delovanje SPD

Odborniki društva SPD Borovlje gledajo zaupanja polni v prihodnost

V petek, 17. septembra je bil pri Cingelcu na Trati redni občni zbor SPD »Borovlje«. Iz poročil predsednika Melhiorja Verdela, tajnice mag. Vere Wutti Inzko in blagajnika Wernerja Oražeta je bilo razvidno, kako razvejana je bila dejavnost v preteklih štirih letih, še posebej pa ob koroški deželni razstavi 1997

v Borovljah. Občni zbor je potrdil stari odbor v funkciji. Predsednik je ponovno Melhior Verdel, namestnica Irmi Müller, tajniške posle vodi mag. Vera Wutti Inzko, namestnica Kati Ogris, blagajnik je Werner Oražet, nadomešča ga mag. Irena Verdel, knjižničarka pa je Uši Schellander. W. F.

Referenti brez publike

ler je ravno v času simpozija zbolel – ne vzbuja ravno upanja, da se napake iz preteklosti ne bodo še enkrat ponovile.

Vsebinsko poročilo o simpoziju bo sledilo v eni izmed naslednjih števil SV.

jka

Volilni boj in volilni krči

Volilni boj za državnozborske volitve je več ali manj za nami. V nedeljo so na potezi volilke in volilci. Kritičnega opazovalca je tokrat bodlo v oči, da imajo svobodnjaki v organiziranju volilnih bojev vsekar določene sposobnosti. V državi, ki je tretja najbogatejša država – v svetovnem merilu je na osmem mestu – in najvarnejša država v EU, je uspelo svobodnjakom ustvariti vzdušje, kot da bi šlo za državo z visoko brezposelnostjo in brez socialne varnosti. Zanimivo je, da so taki populizmi v zgodovini uspevali le na podlagi brezposelnosti in socialnih nemirov, tokrat pa svobodnjaški populizem uspeva v državi z relativno visokimi socialnimi standardi.

Seveda imata vladni stranki določeno odgovornost za to, kajti ob začetku volilnega boja sta se predstavili javnosti, kot da bi bili na smrt skregani in sta na ta način sami potrjevali predpostavke, da v državi nič ni v redu. Na drugi strani pa seveda primera Haller in Leikam, ki menda ne zmoreta preživeti z več kot 100.000 šilingov na mesec, predstavljata za marsikaterega penzionista, ki preživi z desetino tega, očitno provokacijo. Toda kljub temu je treba ugotoviti, da sta ta dva primera v resnici osamljena in zaradi tega da ne gre spregledati, da so socialne razmere v državi kolikor toliko stabilne in v primerjavi z drugimi državami kar v redu.

Stranka Zelenih se je stabilizirala, še posebej odkar je krnilo prevzel seriozni profesor Van der Bellen. Javnomenjske ankete Zelenim napovedujejo prirastek, kar pa v resnici še nič ne pomeni, ker Zeleni v javnomnenjskih raziskavah vedno dosegajo višje številke kot pa potem ob volitvah. V volilnem boju niso posebej izstopali. Manjšinske in človekove pravice imajo poleg ekoloških in socialnih zahtev stalnico v njihovih javnih nastopih.

Liberalni forum se bori za politično preživetje. V vprašanjih demokracije in človekovih pravic Heide Schmidt nastopa zelo prepričljivo. Vprašanje pa je, ali bo to zadostovalo?

Z velikim angažmajem so se vrgli v volilni boj tudi avstrijski komunisti. Z znanimi imeni iz umetniške sfere skušajo preseči medijsko blokado in so na ta način tudi pridobili. To niso več tisti zakrknjeni komunisti iz preteklosti, čeprav je preteklost

zanje še vedno huda obremenitev. Prav tako brez izgleda na uspeh je Lugnerjeva stranka

DU, ki lovi glasove v svobodnjaškem ribniku. Kopija je dobra, a original še boljši. **-an**

Kam bo krenila avstrijska politika po državnozborskih volitvah? V finalu volilnega boja prevladuje med volilci nesigurnost. Upravičeno? – 3. oktober bo vsekakor napet

■ *Nekako že bo. Tudi po 3. oktobru, ko so Korošice in Korošci tretjič v tem letu pozvani, da izvolijo svoje zastopnike. Mimo so »zgodovinske«* državnozborske volitve, in kljub vsem svari-
lom pred političnim prelomom in temeljitim spremembam v državni vladi se koroški svet za zdaj ni podrl. Volitve v evropski parlament, ki so kljub vsem kampanjam skorajda že potekale za zaprtimi vrati, so bile klopota daljnemu Bruslju, a tudi če bi le peščica ljudi izvoli-

la posadke evropske ladje, bi leta brez večjih motenj jadrala naprej. Zdaj so na vrsti še državnozborske volitve in spet ni

rastke, kar je prav tako razumljivo. Vseeno, kakšen bo rezultat volitev, smer avstrijske politike je že začrtana – ustavno, v

Kontinuiteta in prelom

preslišati rotečih glasov, češ da ne sme priti do takega preloma, da naj vse ostane nekako tako kot je. Vladni stranki si želita kontinuiteto, kar je povsem naravno. Opozicija si želi pri-

okviru Evropske unije in mednarodnega prava. Realno gledano se prelomi lahko dogajajo le v niansah, za politično kontinuiteto jamči tako ves avstrijski povojni razvoj. **A. L.**

POGLED NAZAJ

Državnozborske volitve 1995

Predčasne volitve 17. decembra 1995 so se končale s presenečenjem, saj je bil edini zmagovalec socialdemokratska

stranka s kanclerjem Vranitzkim na čelu, ki je pridobila – v nasprotju s pričakovanji – kar sedem mandatov. Ljudska stranka, ki je z izstopom iz vladne koalicije povzročila predčasne volitve in je nastopila s ciljem, da postane najmočnejša stranka, pa je pridobila le mandat.

Avstrijci so se odločili za kontinuiteto

Tudi pred štirimi leti je vprašanje o sestavi nove vladne koalicije močno vplivalo na izid volitev. Velik del volilk in volilcev se je tedaj odločil za kontinuiteto v avstrijski politiki, saj so volitve nazadnje pokazale, da je nadaljevanje velike koalicije s socialdemokratskim kanclerjem zaželeno. Znano in prav tako sporno pismo kanclerja Vranitzkega penzionistom in strašilo pred črnomodro koalicijsko opcijo sta že takrat pripomogla do socialdemokratskega uspeha. Zato so se tudi opozicijske stranke, predvsem Zeleni, ki so krepko zgubili in ostali še za Liberalnim forumom, slabo odrezale. Tudi svobodnjaška stranka se je morala zadovoljiti z nekoliko slabšim rezultatom kot leta 1994.

Kako so se odločili volilci v dvojezičnih občinah?

Večina volilk in volilcev v dvojezičnih občinah je na zadnjih volitvah glasovala v skladu z avstrijskim trendom. Socialdemokrati so šli okrepljeni iz volitev, tako tudi ljudska stranka, svobodnjaki pa so ponekod pridobili, ponekod pa zgubili. Liberalni forum, ki je sklenil volilni pakt z Enotno listo in je na listi kandidiral s Karlom Smoljem, je v dvojezičnih občinah dobil le okoli 1000 »slovenskih«

REZULTAT VOLITEV 1995

v mandatih in procentih

SPÖ	71	38,2 %
ÖVP	52	28,3 %
FPÖ	41	21,6 %
LIF	10	5,5 %
Zeleni	9	4,9 %
Drugi	–	1,5 %

Na potezi so volilke in volilci

Osem strank kandidira na volitvah v državni zbor.

Resne in polresne možnosti za mandat pa jih ima pet do šest izmed njih.

Socialdemokratom gre za kanclerja

Volilni boj socialdemokratov se je v zaključni fazi osredotočil na dvoje: Kdor želi kanclerja Klimo tudi v prihodnje, mora podpreti SPÖ; isto velja, če kdo želi preprečiti črnomodro koalicio in Avstriji zagotoviti ofenzivno, stabilno politiko. Defenzivno in nestabilno politiko pa si socialdemokrati pričakujejo ob uspehu tudi v evropskem merilu spornih svobodnjakov, ki so v finalu volilnega boja dobili že obeležje pravega strašila. Glede možne vladne koalicije ali celo manjšinske vlade je še vse odprto, jasno je za zadaj le toliko, da se Klima ne bo pogajal s svobodnjaško stranko. Socialdemokrati so se sicer v kampanji – tako kot ostali dve veliki stranki in večina drugih – najprej posvetili družinam, ženam in predvsem otrokom, na koncu pa velja njihova velika skrb še najstarejšim v naši družbi in zagotavljanju njihovih pokojnin. Druge osrednje teme socialdemokratov so skrb za nova delovna mesta, avstrijska nevtralnost in Nato, poklicna vojska ter notranja varnost države: da, za azil za tiste, ki ga res potrebujejo, ne za nove priseljence.

Ljudska stranka: Biti ali ne biti

Nič kaj obetavni niso izgledi za ljudsko stranko. Če gre verjeti raznim anketam, bodo po volitvah mogoče le še tretja sila v deželi. Napoved Wolfganga Schüssla, da se bo ljudska stranka v tem primeru umaknila v opozicijo, je vsaj medialno močno odmevala. Vprašanje,

Na pliberškem jorkaku za eno mizo: minister Schlögl in pliberški župan ljudske stranke Raimund Grilc

kakšen bo sestav naslednje rdeče-črne koalicije, se je za ljudsko stranko spreobrnilo celo v vprašanje po obstoju. Nekdanji predsednik stranke Erhard Busek se je spet oglašil s pobudo o načelni prenovi konservativnega tabora. Kljub temu je ljudska stranka nazven optimistična in skuša pridobiti volilce s svojo družinsko politiko, evropsko umerjenostjo ter podporo malemu in srednjemu podjetništvu in kmetom. Koliko je stranki na Koroškem pomagalo izredno deželno zborovanje in prepričljiva izvolitev Reinholda Lexerja za novega predsednika k morebitnemu strankinemu (ne)uspehu na Koroškem, pa bo jasno šele po 3. oktobru.

Svobodnjaki na vse ali nič

Ni dvoma. Svobodnjaki se razumejo na volilne kampanje –

nega lista naperjene akcije na Dunaju. Stranka spet enkrat razdvaja ljudi, svoje volilke in volilce pa poskuša združevati s kritiko dela vladne koalicije, poudarjanjem nacionalne note, skrbjo za malega človeka, novim davčnim sistemom in z nekritim čekom za oskrbo otrok.

Liberalci / EL z domačim človekom

Liberalni forum in Enotna lista sta obnovila volilni pakt izpred štirih let, pri čemer je takratnega kandidata Karla Smolleja nadomestil globaški podžupan Bernard Sadovnik. EL si obeta z »domačim človekom« na 12. mestu liste Lif-a in prednostnimi glasovi več uspeha kot leta 1995. Sadovnik želi zastopati slovensko narodno skupnost v parlamentu in se zavzemati za skrbí podeželskega prebivalstva. Toda za liberalce velja, da morajo najprej sploh priti v parlament. Če jim bo to uspelo, in

Zelena kontrola

Zeleni računajo po uspehu na volitvah v evropski parlament tudi 3. oktobra s prirastkom glasov. Van der Bellen je nedvomni glavni kandidat Zelenih, ki v volilnem boju stavijo na preizkušene teme: kontrola vlade, nevtralnost, človekove pravice, socialna pravičnost, ekologija in enakopravnost žena. Tišji je volilni boj Terezije Stoitsits, ki si kot guvernica za manjšine prizdeva za pozitivne premike v avstrijski narodnostni politiki in interkulturni model. S poslanskimi vprašanji in jasno kritiko vladne in svobodnjaške manjšinske politike išče zaupanje tudi pri pripadnikih avstrijskih narodnih skupnosti.

Komunisti – svojeglavi patrioti

KPÖ je v volilnem boju preseñetila s kandidaturom umetnikov Alfreda Hrdlicke in Helmuta Zenkerja, pa tudi pisatelja Janka Messnerja. Volilni boj partije, ki si želi konsolidirati avstrijsko levico, je bil namenjen predvsem medialnemu delu. Slovenska sekcija KPÖ pa je priredila zborovanja s po letih nekoliko starejšo trojico Hrdlička, Messner in Lipej Kolenik ter brez izgledov na mandat računa na protestne glasove.

Lugner – NEIN

Lugnerjevi DU je vendarle uspela vseavstrijska kandidatura. Dunajski stavbenik in nekdanji unikum seitenblickovske scene vidi potencialne volilke in volilce predvsem v vrstah svobodnjakov, odkoder prihajajo tudi nekateri njegovi kandidati. Pravo presenečenje bi bilo, če bi stranka dosegla osnovni mandat. Zagotovo »NEIN« pa bi se glasil odgovor na vprašanje po možnostih istoimenske stranke za vstop v parlament.

Nenavadno srečanje politike in kulture: Fric Kumer (desno) in Alfred Hrdlicka v KD Pliberk

vsaj kar se tiče njihove odmevnosti. Najprej so poskrbeli za zgago z nagimi ritkami, nazadnje pa so sprožili ogorčene proteste zaradi napadalne, predvsem proti sodeželanom brez avstrijskega ali eujevskega pot-

zadnji trendi to potrjujejo, si bodo med drugim prizadevali za manj birokracije, enakopavnost spolov, davčno reformo, socialno varnost in za zaščito človekovih pravic, kot zagotavljajo v svoji volilni propagandi.

Bilanca socialdemokratskega delovanja:

- Avstrija sodi med najbogatейše in najvarnejše države sveta
- Avstrija ima izmed vseh članic EU najnižjo mero nezaposlenosti med mladino
- Avstrija je življenja vredna dežela z zmogljivim gospodarstvom, visokim številom zaposlenih in gosto socialno mrežo

Vse to je treba zagotoviti in še izgrajevati

Na letošnjih volitvah v državni zbor gre za to, ali bo Avstrija ostala predvidljiv in trden partner. Gre tudi za to, da populistični eksperimenti, ki konec koncev gredo le na račun socialno šibkejših, po volitvah ne bodo še okrepljeni.

Socialdemokrati smo porok za politiko

- modernizacije s socialno odgovornostjo
- ustvarjanja delovnih mest
- ohranitev nevtralnosti namesto vstopa v Nato
- konstruktivnega sožitja ljudi brez izključevanj in razmejevanj
- jezikovno-kulturne raznolikosti Avstrije kot šansa za uspešno sodelovanje v evropskih integracijskih procesih

Če ne želite »modrih« presenečenj, potem 3. oktobra

Lista 1

SPÖ

POIZVEDENO

Kaj menijo stranke

Ob volitvah v državni zbor 3. oktobra se je SV pri petih strankah pozanimali, s čim se volilkam in volilcem priporočajo in kako ocenjujejo manjšinskopolitično vprašanje na Koroškem. Posebej nas je zanimalo, kaj posamezne stranke lahko prispevajo k boljšemu sožitju v deželi in kaj bi po njihovem mnenju bilo treba z družbenega in pravnega vidka storiti, da se cilj sožitja tudi doseže.

Ana Blatnik (SPÖ): Podprimo Klimo!

Tokratne državnozbornske volitve bodo odločale o tem, v katero smer naj bi se obrnila avstrijska politika. Če poslušamo volilno propagando svobodnjakov, potem ob njihovi zmagi nič ne bo ostalo tako kot je. Seveda ni vse v redu v naši državi, a kljub temu je treba ugotoviti, da je socialdemokracija v preteklih tridesetih letih bistveno prispevala k temu, da je Avstrija ena izmed najbogatejših držav sveta z visoko stopnjo socialne varnosti.

Ana Blatnik

Socialdemokracija se prizadeva za zmerne reforme s socialnim občutkom. Rezultati so očitni:

- nizka brezposelnost;
- socialna varnost;
- zmogljivo gospodarstvo.

To politiko želi zvezni kancler Klima nadaljevati. Še posebej se bo zavzemal za konstruktivno vzdušje med ljudmi brez izključevanja in razmejevanja. Populistični rasizem ne sme prevladati v naši družbi.

Na moj predlog se je naša stranka opredelila za ustavno določilo o jezikovni, kulturni in etnični raznolikosti Avstrije. Prepričana sem, da bo naša stranka podvzela vse, da bo parlament to določilo tudi sprejel.

Ob teh volitvah gre za to, ali bodo politične razmere v državi stabilne in pregledne, ali se bodo nadaljevale reforme s socialnim občutkom in socialno odgovornostjo.

Le močna socialdemokracija je zagotovilo takega razvoja.

Svobodnjaki bodo vse to, kar smo dosegli, postavili na glavo. Z davčno reformo, ki bo koristila le bogatim, s otroškim

čekom, ki ga ni mogoče finansirati, predvsem pa s sistemom izigravanja ene skupine proti drugi skupini ljudi.

To je izredno nevarno. Naša stranka je kot edina stranka jasno povedala, da s svobodnjaki ne bo sodelovala. Le močna socialdemokracija bo ohranila socialno varnost in stabilne politične razmere brez hujškanja in izigravanja.

Zato: Podprimo Klimo in SPÖ!

Reinhold Lexer (ÖVP), predsednik koroške ljudske stranke

Identiteta Koroške je seštevek ljudi, ki tu živijo, je rezultat posebne mentalitete, ki v sebi združuje pozitivne lastnosti več narodov. Koroška je bila vedno stičišče kultur, in to je bilo za deželo dobro, oplajalo jo je, ji dajalo nove impulze. Menim, da je kulturna raznolikost, katere pogoji so v sožitju dveh narodnih skupnosti, zelo pomembna. Že zato sem prijatelj slovenske narodne skup-

Reinhold Lexer

nosti na Koroškem, ki bogati našo deželo.

Zato se mi zdi tudi hudo, če kdo pojma domovina in deželna zavednost instrumentalizira in zlorablja. Če jih zlorablja, da bi gojil strahove in ustvarjal predsodke in mu je nestrpnost najvišje merilo.

Temu se mora vsak Korošec upreti, v interesu ljudi, ki živijo v tej deželi. Potrebujemo strpnost in odprtost v medsebojnih odnosih, tudi in še posebej v odnosih med narodnimi skupnostima. Za to sem porok, in to bom v svojem političnem delu tudi uresničeval.

Bernard Sadovnik (LIF): Kandidat EL za državni zbor

Volilni čas je čas obljub. Pogostokrat razne stranke obljublajo tudi avstrijskim manjšinam izboljšave na manjšinskopravnem področju. Dolgoletne izkušnje pa kažejo, da se velike stranke iz slovenske volilke in slovenskega volilca vedno znova norčujejo. Dejstvo je, da so avstrijske manjšine – kljub drugačnim trditvam avstrijskih oblasti – na mnogih področjih zapostavljene in da obseg manjšinskega varstva v Avstriji ne ustreza mednarodnemu standardu.

Bernard Sadovnik

Za Enotno listo je manjšinsko vprašanje centralnega pomena. Medtem ko Enotna lista kandidira na občinski ravni samostojno, se je na zvezni ravni tudi tokrat odločila za sodelovanje z Liberalnim forumom. Za Enotno listo kot malo stranko je sodelovanje z drugimi strankami edina možnost, da vpliva na manjšinskopolitični razvoj na zvezni ravni. Težišča mojega parlamentarnega dela na manjšinskem področju bodo:

- ratifikacija Listine o manjšinskih in regionalnih jezikih;
- prizadevanje za okvirni zvezni zakon o otroških vrtcih, ki bi končno rešil težave glede dvojezičnih vrtcev na Koroškem;
- spremenitev zakona o narodnih skupnostih v smislu člena 7 Avstrijske državne pogodbe (dvojezična topografija, slovenščina kot uradni jezik);
- novelizacija člena 19 državnega temeljnega zakona (Staatsgrundgesetz);
- zagotovitev podpore manjšinskim medijem;
- biti nagovorni partner za vse koroške Slovenke in Slovence v parlamentu.

To je seveda kup zahtevnih vprašanj – en sam poslanec ne more vsega tega rešiti sam, lahko pa vpliva na razne stvari in premakne to ali ono v korist slovenski manjšini.

Terezija Stoits (Zeleni): Razumeti dvojezičnost kot šanso za otroke

Večjezičnost in kulturna raznolikost sta v današnji Evropi že zdavnaj normalnost. Le na Koroškem se zastareli nemškonačionalni krogi še vedno upirajo tej realnosti. S tem jemljejo našim otrokom odločilne možnosti za prihodnost.

Zeleni se zavzemamo za živeto dvojezičnost, za ofenziven dvojezični jezikovni in kulturni koncept za Koroško. Saj bi bilo nesmisleno uničevati obstoječe vrednote, namesto da bi jih izgrajevali kot šanso za prihodnost.

Posebno pri srcu mi je vprašanje dvojezične in medkulturne vzgoje. Že v vrtcih naj se najmlajši naučijo, kaj jim v življenju prinaša koristi: dvojezičnost in široko kulturno razumevanje. Danes ni več na vrsti izmejevanje in nenehni mit brambovstva, temveč sodobno, k svetu odprto mišljenje, skupno načrtovanje in sodelovanje s sosedom in načelno večjezični in interkulturni koncept prihodnosti. Z zakrknjenim konceptom enojezičnosti in v preteklost zazrtim pogledom bo Koroška pač le ločila Evropo prihodnosti.

Terezija Stoits

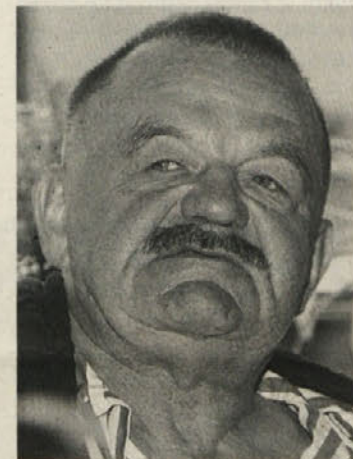
Koroška do danes nima zakonsko urejene dvojezične oskrbe v otroških vrtcih. Zakonska ureditev na deželni ravni – podobna zakonu o deželnih vrtcih na Gradiščanskem – bi lahko pomagala preprečevati nepotrebne polarizacije v občinah in strankarskopolitične konflikte na škodo optimalne vzgoje otrok. Zavzemam se za zajamčeno minimalno ponudbo oskrbe v slovenskem jeziku v vseh dvojezičnih občinah. Občine pa se lahko odločijo za še večjo ponudbo – in v prihodnost usmerjene občine bodo to tudi storile. Dodatno finančno breme bi prevzela dežela, saj je dvojezičnost investicija v prihodnost naših otrok.

Živeta dvojezičnost se začne v otroškem vrtcu, a se tam ne konča. Zeleni si prizadevamo za široko pojmovanje dvojezičnosti. Na Koroškem je slovenščina deželni jezik in zato bi morala biti na vseh javnih nivo-

jih ustrezno zastopana in pospeševana, kajti Koroška naj se spet pojmuje kot dežela raznolikosti in ne enoličnosti.

Alfred Hrdlicka (KPÖ):

Vtis imam, da je precej pripadnikov manjšine potlačenih in utišanih. Za razvoj sožitja na Koroškem pa je potrebna najprej takšna manjšina, ki se ne dela mrtvo, a ji medtem desni nasprotniki kratijo razvojne možnosti. Potrebna je takšna manjšina, ki se odkritosrčno poteguje za svoje človekovo dostojanstvo, za svoj jezik v javnosti in za svojo kulturo. Potrebni pa so tudi taki Korošci in Korošice obeh jezikov, ki so pripravljeni reči NE, ne trpimo predpisane mešovitosti, ne maramo figarjev v deželi, ki se branijo slovenščine kot enakopravnega jezika. Potrebujemo ljudi, ki si upajo pogledati čez svoj jezikovni plot in se zavzeti za temeljito spremembo političnega ozračja v deželi. Saj to ne

Alfred Hrdlicka

more biti, da se po vsej zahodni Evropi krepijo leve sile, medtem ko Avstrija še kar naprej žmuri v mlakuži politične zaspanosti in otrplosti. Brez okrepitve leve ne bo bistvenega napredka v manjšinskih zadevah. Te skušnje smo si pridobili pred 25 leti, ko so stari in novi nacisti podirali dvojezične table in je Solidarnostni komite mladih levičarjev organiziral uspešni upor vse manjšine od komunistov in pogumnih socialistov do nemške katoliške delavske mladine.

KPÖ je zoper politično tarnanje in pogrezanje vase. Prav bi bilo, da pripadniki manjšine krepijo KPÖ in se ne dajo zafrkavati od SPÖ, ki že davno ni več leva stranka. Pred vsakimi volitvami jih straši s Haiderjem, po volitvah pa ga s svojim preračunanim popuščanjem krepi. Ravno ti socialdemokrati ga redijo. Pripadniki manjšine pa naj tudi ne sledijo tistim, ki zaradi česarkoli priporočajo liberalce, kot da bi bilo to politično pomembno prav za manjšino. En sam glas za KPÖ je stokrat težji kakor za SPÖ ali LIF. Samo močnejša KPÖ lahko spremeni politično kulturo v deželi. Brez te spremembe, brez prizadevanja za njeno večjo moč ne bo boljših zakonov, a tudi najboljši koncepti in zakoni ne koristijo nič, če ni ljudi, ki bi jih znali in hoteli uresničevati.

Za slučaj, da še ne veste, katero stranko naj bi 3. oktobra volili, vam verjetno tudi Slovenski vestnik ne bo kaj dosti pomagal. Kakor poznam izdajatelja, se bo vedel nadstrankarsko in vam ničesar ne bo priporočil. Čisto vam samim bo prepustil, kako se odločite, ko gre za tako težke odločitve kot: kdo je najboljši, najlepši in kdo je kupil najbolj ugodne rezultate anket. Da ne boste, če boste sploh še šli volit, ko je menda izid volitev tako že jasen, podvomili o smislu abonmaja za časopis, ki ga držite v rokah, vam bom vsaj jaz malo pomagal.

Če vam je nas čedni zvezni kancler, ki se nam vzorno negovanjih zob in zaupanja vredno smehlja z volilnih plakatov, všeč, in če ste z dosedanjim politiko pod načelom »za vsakogar nekaj« zadovoljni in ne želite nobenih pomembnih sprememb, saj se iz dolgoletne izkušnje zavedate, da volilnih obljub ni potrebno jemati preveč resno, pa tudi kanclerjeve ideje o »vladi najboljših glav« ne pojmuje kot grožnjo, potem je SPÖ za vas prava stranka. Lahko bi namreč volili kaj dosti hujšega. Za primer, da bi radi tudi kakšen protiargument, prosim: pomislite na Slovencem posebno naklonjenega dobrolskega župana, na posebno spretno in pogumne koroške socialistične deželne politike, posebno pa na najboljšega moža svobodnjakov v zvezni vladi – udarnega notranjega ministra, ki hoče skupaj z deželnim glavarjem braniti deželne meje pred bodočo novo članico Evropske unije Slovenijo in skrbeti za od tujcev očiščeno Koroško. Že vidim Haiderjeve in njegove pristaše v tujcev prosti Koroški prazniti

Prof. dr. Anton Zmeda

Volilno priporočilo

kahle v bolnicah, čistiti kanale in opravljati najgrša in najtežja dela v turizmu in na gradbiščih.

Imate tudi drugo možnost braniti obstoječe koalicijske razmere. Če za vas skleda še ni polna in hočete gospoda Schüssla še naprej imeti v vladi, lahko volite tudi ÖVP. Tako boste prispevali k temu, da jo njen dosedanji predsednik ne bo popihal v opozicijo. Ali bo to veljalo tudi za njegovega naslednika, je seveda druga zgodba. Ampak predstavljajte si, kako dolgočasno bi postalo brez poučnega in folklorično nadarjenega malega moža z velikim propelerjem v avstrijski politiki, pa še k našemu pristopu v vojaški Nato-pakt nihče ne bi tako silil! Desetletja stari sistem proporca bi se lahko čez noč zrušil, in marsikateri za črnega veljajoči slovenski šolsko-direktorski aspirant bi prišel v škripce, kateri stranki naj zdaj pristopi. Če pa ste človek brez pravega krščanskega usmiljenja, potem seveda lahko ljudsko stranko prepustite njeni usodi in volite tudi kakšno drugo stranko.

Na primer FPÖ, saj s tem početjem že dolgo ne boste več edini Slovenec. Če poslušamo gotove svobodnjanske voditelje, potem je velika koalicija ena najgroznejših oblik vladanja, celo kakšna diktatura zanje ni tako huda, razen diktature proletariata; čeprav, včasih imaš človek vtis, da ravno tako imenovane »prolete«, se pravi neotesane primitivneže, ta stranka

skoraj magično priteguje. Dodatno z vašo in drugih pomočjo še bolj okrepljena bo ta stranka najprej počistila s tujci, potem pa še z nami.

Končno je tako že čas, da se v naši narodnostni politiki napravi red. Narodni svet se po navadi novemu močnemu itak takoj vrže v naročje, Sturm pa je že pred volitvami napovedal, da bo emigriral na študij v Krems, kjer se bo pripravljaj za bodoče naloge v dosti enostavnejših strukturah Evropske unije. ZSO bo morda lahko končno šla v zaslužno opozicijo, kamor je doslej ne NSKS ne Slovenija skupaj nista spravili.

Če vam ta perspektiva kljub temu ne ugaja, imate seveda še nekaj drugih možnosti.

Zelene na primer. Ali niso postali v zadnjem času še bolj simpatični? Nič več se med seboj ne kregajo, za manjšine so tako že vedno bili in s profesorjem na čelu so postali še bolj seriozni in kompetentni. Toda če hočete, tudi pri njih lahko malo pljunem v juho. Recimo da bi postali tako pomembni, da bi prišlo do rdečo-zelene koalicije: kdo garantira, da se ne bodo tako kot njihovi nemški prijatelji spreobrnili v pravo stranko na oblasti? Nemški Zelenci so pred nekaj meseci celo pridno so-vodili Nato-vo vojno na Balkanu, in naši vodilni Zelenci razen gospoda Voggenhuberja niso niti kaj dosti črhili proti temu.

Nekateri liberalci so tudi kar simpatični in imajo posluh za

manjšine, toda veliko več se pri njih ne spomnim. Gospoda Smolleja morda, dobro, a tega raje takoj spet pozabim, preden si svojo teoretično simpatijo spet premislim. Zakaj naj bi jih volil, pravzaprav sam ne vem, razen da sem se jih v preteklih letih kot parlamentarno stranko že precej navadil. Če vam gre podobno, potem je glas za LIF možnost, ki družbi ne bo škodovala.

Ostaneta še Dü Lugner (ali morda Du Lügner?) in KPÖ. Gradbenemu mojstru in Mausiji ni odrekati določene kabaletistične note, dočim s KPÖ še vedno povezujem predvsem

spomine na neki režim, ki ni več med nami in ga tudi zelo malo pogrešam. Za volilce pa, katerim se vsa politika že fučka, je glas za eno od teh dveh strank najbolj elegantna možnost, ne ostati doma, izpolniti državljansko obveznost in kljub temu glas pustiti splavati po Dravi. Pa še naš ugledni pisatelj in rojak na eni kandidatni listi se bo veselil...

Zdaj se gotovo spoznate. Kakorkoli boste volili – ali elegantno ali boste skušali res tako ali drugače vplivati na usodo družbe – volilna tajnost vas bo ščitila pred odgovornostjo za posledice vašega križca.

Kandidat EL | Der EL-Kandidat

Naš človek
za naše interese
Mehr Chancen
für Südkärnten

Bernard Sadovnik

Plakati oglaš

Terezija Stoisits,

zelena Hrvatica v parlamentu,

- borka za:
- odprto, demokratično in strpno družbo
 - za družbo jezikovne in kulturne raznolikosti
 - za človekove in manjšinske pravice

Podprite Zelene s svojim glasom, ker s tem pospešujete prizadevanja narodnih skupnosti in manjšin v parlamentu. Avstrija je prav zaradi njene kulturne raznolikosti nekaj posebnega. Stoletja skupnega razvoja ljudi različnih jezikov, kultur in verskih prepričanj so zaznamovali podobo države.

Zato si prizadevam za:

- sodobno zakonsko ureditev dvojezične otroške vzgoje
- izobraževalni sistem, ki forsira dvo- in večjezičnost kot šansa za prihodnost
- ureditev dvojezične topografije v smislu člena 7 avstrijske državne pogodbe

Terezija Stoisits
kompetenca in angažma
Lista 5

DIE GRÜNEN
DIE ERFOLGREICHE OPPOSITION

www.gruene.at

Plakati oglaš

Lipej Kolenik – Stanko

Kandidiram za KPÖ, ker se obnavlja in ker so me parlamentarne stranke razočarale; pozabile so na malega človeka, na delavce in kmete, pa tudi na nas starejše ljudi. Pokažimo z glasom za KPÖ, da se še znamo upirati.

Kandidat KPÖ '99

Plakati oglaš

PREMIERA »KONFERENCA ŽIVALI« V ŠENTPRIMOŽU

Konferenca živali je bila prava paša za oči

Kar prebogato za začetek sezone

Slovenska prosvetna zveza v Celovcu je za začetek kulturne sezone, presegajoče to stoletje, postregla s skoraj profesionalno gledališko predstavo oz. muziklom po besedlu Eriha Kästnerja Konferenca živali. Nemškemu avtorju, znanemu po številnih literarnih delih, predvsem pa za otroke in mladino, je predstava posvetila ob njegovi stoletnici rojstva. Toda Kästner je v predstavi samo še predloga, ideja, to pa, kar smo videli na šentprimoškem odru, je visoka nadgradnja.

Prevod originala Konferenz der Tiere je pred kakima dvema letoma opravila Sonja Wakounig. Libreto je napisal Boris A. Novak, glasbene upodobitve v celoti pa se je lotil naš glasbenik, komponist in pevec Gabriel Lipuš, na tem področju med nami in v širšem slovenskem prostoru že dokaj uveljavljen.

Strokovna gledališka ekipa, ki se je zbrala ob igralskem ansamblu Scena 11, je na predlog svetovalca za jezik, slovenskega dramskega igralca Poldeta Bibiča (sodruška glasbenika Lipuša), poverila režijo znanemu slovenskemu režiserju Miranu Herzogu. Seveda je bila Konferenca živali krepek zalogaj tudi za tako izkušnega režiserja, a se je odlično znašel in si za to izbral odlične sodelavce. Dramaturgijo mu je reševal že sam Novakov libreto, ki je iz številnih vlog v originalu izpostavil pet osnovnih živalskih figur: slona, žirafa, leva, belega medveda in papigo. Zanimivo, da v glavni izpovedi tokrat ni glavni »kralj« živali, mesojedi lev, ampak dobrohotni slon. Tudi osta-

le živali kot so miši, golobi, koze, kura, črv in celo molji, imajo v predstavi osmišljeno vlogo in podkrepljujejo naravno ravnotežje in sklenjen življenjski krog.

Izpovednost predstave je večplastna. Za otroke so simpatične že same živali, za malo starejše je to lahko upor proti institucionalizirani družbi, za starejše popolno razgaljenje odnosov visoke (nečloveške) politike, za glasbene strokovnjake čudovita glasba, peti songi, podprti z odlično glasbo, za lačne oči svetlobni spektakel. Vsakdo, prav vsakdo najde v tej predstavi nekaj, kar ga lahko zgrabi.

Živali so torej nezadovoljne s človeško družbo, predvsem pa s politiko močnejših, uvidijo krivice, predvsem nasproti otroku, in skličejo svetovno mirovno konferenco. Vse se dogaja mozaično, prepleteno s presenetljivo izvirnimi in duhovitimi odrskimi efekti, od giba, do

kostumerije, rekvizitov, lutk predvsem pa luči in glasbe.

To likovno podobo je zasnovala in izvedla prava strokovnjakinja Eka Vogeltnik, odrski promet, predvsem pa imitativni gib živali pa Mira Mijačević.

Za karikaturne lutke človeškega elementa v predstavi so poskrbeli še Slavko Sever, Ajda-Vogeltnik Saje in Tine Škrli.

Posebej se je v predstavi izkazalo vseh deset igralcev. Med njimi ni bilo gostov iz Slovenije. Med petimi v posameznih vlogah je seveda dominiral Gabriel Lipuš v vlogi slona Oskarja, zelo uspešno pa so ga dopolnjevali Danilo Katz (žirafa Leopold), Erhard Oschina (lev Alojz), Magda Kropiunig (glasnica papiga) ter Aleksander Tolmeier (beli medved Pavle). Vsi preostali, Maria Oraže. Gitka Sadjak-Opetnik, Willi Ošina, Samo Lampichler in Rudi Kotschitsch, so igrali po več vlog in povsem polnili oder s čudovitimi živalskimi in človeškimi vložki. Zelo naporno, a odlično opravljeno.

Posebna pohvala gre luči. Ob režiserju Miranu Herzogu jo je oblikovala Petra Seifert. Profesionalno ozvočenje sta opravila Bettina in Wolfgang Lehner (AX-TONE) z Dunaja.

Za uvod v novo gledališko sezono koroških Slovencev je bila predstava kar prebogata. Stopnjevanja skorajda ni. V njej pa je mnogo, kar se da kot ideja s pridom uporabiti tudi na drugih, bolj amaterskih odrih. Zgledi vedno vlečejo.

J. R.

ŠMARJETA V ROŽU

Novo slovensko kulturno društvo

V šmarješkem župnišču so v soboto, 18. septembra, prizadevni prosvetaši iz Šmarjete in Apač ustanovili »Kulturno društvo za Šmarjeto in Apače«. Kulturniki iz obeh vasi so že pred leti opazili, da je kulturno delo v tem kraju njuno potrebno in z manjšimi odrskimi predstavami za otroke in mladino tudi dokazali, da je delovanje v slovenskem jeziku tudi

tam lahko plodno in povezovalno. Do ustanovitve društva je pripravljeno delo vodil župnik Janez Krištof. Posvetilo se bo med drugim že začetemu posredovalnemu delu med obema narodoma in skrbelo za jezikovno vadbo v slovenščini. Odbor društva, ki se je včlanilo v obe osrednji kulturni organizaciji, sestavljajo predsednica Rozi Wernig, podpredsednik Walter Juvan, tajnici Martina in Margret Svetina, blagajničarki Katja Kupper-Wernig in Elsi Ibounig ter nadzornika Hubert Ogris in Adolf Kancian.

ŠENTJANŽ

Ta pa ta, pa ta, pa ta

V Šentjanžu je preteklo nedeljo v dopoldanskih urah bila na obisku gospodična Tapata. Čudno ime, kajne? Ime je dobila od prodajalke v trgovini, kjer si je zaželela ta, pa ta, pa ta, pa še ta bonbonček. No, zvedeli smo tudi to, da ima strašno rada torte in torte in torte in da jo beli ljubljanski grad spominja na vrh neke

sladkarije. Prav na ta grad se je gospodična Tapata napotila in se na vsem lepem s publiko znašla v beli deželi, kjer je vse belo, celo rumenjaki v jajcu, ki mu v beli deželi pravijo belonjak. No, in tam smo srečali gospoda Mimo, ki je otrokom na primer pokazal, kako se ribari. Z ljubljanskim zmajem pa je šel na »špancer«, da mu je morala na pomoč priskočiti mala Veronika. Gospodična Tapata pa se je, potem ko je gospod Mimo izginil neznano kam, spet vrnila domov v Ljubljano.

M. G.

Gospod Mimo in gospodična Tapata sta mlado občinstvo vidno zabavala

ŠENTJAKOB

Še zadnjič »Gospodar muh«

Pretekli teden so se igralke in igralci »teatra trotamora« po odmevnih predstavah konec junija spet postavili na oder šentjakobskega farovža. Kljub daljšemu premoru so v režiji Mar-

jana Štikra vse dodatne »Gospodarje muh« dobro, po mnenju nekaterih kar odlično odigrali. Pozitivni odmevi seveda niso izostali. Predstave za šole so bile še posebno dobro obiskane, pa tudi sicer so prireditelji z obiskom zadovoljni. Zaključek projekta pa skupina načrtuje še gostovanje v Sloveniji.

CELOVEC

»Deutsch-Windisch«

Prava poslastica za ljubitelje koroške slovenske jezikovne kulture je pravkar izšla v Mohorjevi založbi, ki je nanovo založila slovar Ožbalta Gutmanna iz leta 1789 z naslovom »Deutsch-windisches Wörterbuch mit einer Sammlung der verdeutschten windischen Stammwörter, und einiger vorzüglich abtammenden Wörter«. Izdajatelj je Inštitut za sla-

vistiko na univerzi v Gradcu. Gutmannov slovar, ki na eni strani temelji na nekoliko starejšem delu leksikografa Marka Pohlina, na drugi strani pa obsega mnogo regionalnih besedi, skovank ter izposojenk iz drugih slovenskih jezikov, je zgodovinsko pomemben predvsem zato, ker se je avtor načrtno vzemal za razvoj enotnega slovenskega jezika. To pa mu je uspelo s posrečeno kombinacijo protestantske jezikovne tradicije z inovacijami.

Slovar obsega 765 strani, je broširan in stane 300 šilingov.

Živali se sestajajo, ker je človek odpovedal

PRIREDITVE

ČETRTEK, 30. 9.

CELOVEC, Napoleonstadl – ARBOS
20.00 Premiera »Earth and the great weather« (John Luther Adams)
PLIBERK, Gostilna DOM –
Enotna lista Pliberk
20.00 Okrogla miza

PETEK, 1. 10.

BOROVLE, Glavni trg –
Občina Borovlje
14.00 Kmečki trg
BOROVLE, Kletna dvorana
Posojilnice-Bank
18.00 Bistriški in Sveški dnevi
CELOVEC, Celovška stolnica –
KKZ, MePZ J. P. Gallus
20.00 Psalmska kantata »Žena – mati«

SOBOTA, 2. 10.

CELOVEC, Mladinski dom
9.00 Motivacija za branje.
TINJE, v domu – Sodalitas
9.30 Kompozicija barv (začetek
tečaja). Voditelj: Thomas Mikel
MARIBOR, Stolnica –
KKZ, MePZ J. P. Gallus
19.00 Psalmska kantata »Žena – mati«
TINJE, v domu – Sodalitas
19.30 Koncert: Andrea Pongratz
(sopran), Johannes Mucher
(tenor), Edgar Binder (klavir)
CELOVEC, Napoleonstadl – ARBOS
20.00 »Earth and the great weather«
SUHA, Ljudska šola – Oktet
Suha, Podjanski trio Lipusch
20.00 Koncert – film – ples –
Avstralija.

NEDELJA, 3. 10.

Slovensko planinsko društvo
9.30 Srečanje s prijatelji na Bleščeči
ŠMIHEL, Farna dvorana
14.30 40 let slovenski koroški skavti
in skavtinje

TOREK, 5. 10.

TINJE, v domu – Sodalitas
19.00 Francoščina za začetnike.
Voditelj: Thierry Monnard

SREDA, 6. 10.

PODN, Gostišče Lausegger –
Univerza Celovec
14.00 Premiera filma »Bauerngerät
von Kärntner Dachböden«
TINJE, v domu – Sodalitas
19.30 Informacijski večer: Kako stop-
njevati življenjsko kakovost?

ČETRTEK, 7. 10.

TINJE, v domu – Katoliški dom
Sodalitas
14.00 Slikanje na svilo – Rute.
Voditeljica: Erika Malle
ŠENTJANŽ, k & k – k & k
19.00 Jezik in literatura

PETEK, 8. 10.

ŠENTJAKOB, Farna dvorana – SPZ
20.00 Musical »Konferenca živali«

SOBOTA, 9. 10.

RADIŠE, – SPD Radiše
6.00 Dvodnevni društveni izlet
v vinorodne kraje

NEDELJA, 10. 10

CELOVEC, Mestno gledališče
19.30 Kärnten treu – Eine Textmaschine

MESTNO GLEDALIŠČE CELOVEC

Ekstra teater

V nedeljo, 10. oktobra 1999, bo ob 19.30 v Mestnem gledališču v Celovcu prazniška uprizoritev »Kärnten treu – Eine Textmaschine«. Po dramaturgiji in sceni Alexandra Kubelke in kolaži tekstov Berndta Lipold-Mosserja bodo Gundula Rapsch, Arthur Klemt in Alexander Ebert brali tekste, ki so značilni za 10. oktober in sploh za Koroško in Avstrijo – kar se tiče tega dneva. Vsem prijateljem govorov ni treba obiskati kakega govorniškega pulta pred kakim zgodovinskim spomenikom! Vabljeni so na garantirano »koroško« uprizoritev na odru celovškega gledališča.

Karte lahko rezervirate po tel.: 0 46 3/54 0 64

Zveza bralnih značk Slovenije,
SPZ, Slovenska študijska knjižnica
in Mladinski dom
Jesensko predavanje na temo

»Motivacija za branje«

Predavali bodo: doc. dr. Igor
Saksida, Tilka Jamnik, Jože Zupan
Datum: sobota, 2. oktobra 1999
Čas: od 9. do 12. ure
Kraj: Mladinski dom
Prisrčno vabljeni!

SPD Šentjanž in k & k vabita na izlet v
Veliki Borištof (KUGA)
na Gradiščanskem

Odhod: 16. 10. ob 12.00 izpred k & k
centra. **Program:** ogled KUGE, pokušnja
vina, izdaten bife in večer s kabareti-
stom Götzom Kaufmannom; prenočitev.

Odhod v nedeljo 17. 10.

Prihod ob 17. uri

Prijave: g. Moschitz (0 42 28/27 72)
g. Wieser (0 42 28/34 77)

Študij medicine je na dunajski univerzi
zaključila **Daniela Brežjak** iz Celovca.
Iz srca ji čestitajo starši, sorodniki in
znanci ter uredništvo Slovenskega
vestnika.

PRAZNUJEJO! Mici Kaltenbacher iz
Spodnjih Gorič – rojstni dan; **Mici
Grundböck** iz Podrožce – rojstni dan;
Miha Logar iz Prible vasi – rojstni dan in
god; **Mici Fugger** iz Rožeka – 76. rojstni
dan; **Marija Kaltenbacher** iz Raven – 78.
rojstni dan; **Mihaela Mautz** iz Sel – 13.
rojstni dan; **Milka in Miha Sadjak** iz
Nonče vasi – življenjski jubilej; **Marija
Kunčič** iz Borovelj – 87. rojstni dan; **Ma-
rija Jerlich** iz Lobnika – 84. rojstni dan;
Terezija Pasterk iz Kokij – rojstni dan;
Miha Golavčnik iz Podjune – rojstni dan;
Terezija Blajs iz Pudaba pri Mokrijah –
rojstni dan; **Franc Urank** iz Encelne vasi
– rojstni dan; **Mici Suher** z Reke pri Šent-
jakobu – okrogli jubilej; **Franc Zankl** iz
Male vasi – 50. rojstni dan; **Mihaela
Zankl** iz Male vasi – 22. rojstni dan; **Ana
Ogris** iz Sel – rojstni dan; **Franci Užnik**
iz Sel – rojstni dan; **Tomi Ogris** iz Sel –

SPD »Radiše« vabi na
Dvodnevni društveni izlet
v vinorodne kraje

od sobote, 9. vinotoka, z odhodom ob
6. uri z Radiš do nedelje, 10. vinoto-
ka, s prihodom ob 22. uri vas na izle-
tu v Ljutomer in okolico čakajo trga-
tev, prešanje in pokušnja vin, pogo-
stitve, razni ogledi in zabava.
Cena: 800.– ■ Prijave: A. Lampich-
ler in T. Ogris.

Zveza koroških partizanov in pri-
jateljev protifašističnega odpora

26. 10. izlet na Štajersko

Program: v Mariboru ogled muzeja
NOB; odhod na Pohorje (Pohorski
bataljon); ogled Slovenskih Konjic;
možnost nakupa vina (kante vzemite
s seboj).

Odhodi: Celovec ob 7.30, Dobrla vas
ob 8.00 in Pliberk ob 8.30.
Cena je 350.–

**SLOVENSKI
VESTNIK**
čestita!

65. rojstni dan; **Justa
Gröblacher** z Reke – 80.
rojstni dan; **dr. Hans Smeta-
na** iz Škofič – 60. rojstni
dan; **Peter Mečina** z Gore
pri Bilčovsu – 80. rojstni

dan; **Jože Kanauf** iz Male vasi – rojstni
dan; **Franc Kuežnik** z Doba – rojstni dan;
Yvonne Wölbl iz Globasnice – rojstni
dan; **Frnac Kuchar** iz Črgovič – rojstni
dan; **Maks Radocha** z Blata – rojstni dan;
Justa Skuk z Blata – rojstni dan; **dr. Mirt
Zwitter** iz Celovca – rojstni dan; **Miha
Traunik** iz Malčap – 50. rojstni dan; **Dra-
go Pörsch** iz Holbič – rojstni dan; **dipl.
inž. Andreas Barchold** iz Bilčovsa – roj-
stni dan; **Verdel Ani** iz Borovelj – rojstni
dan; **Irena Kokot** z Žihpolj – rojstni dan;
Mili Weiss iz Celovca – rojstni dan; **To-
maž Ogris** s Tuc – rojstni dan; **Mihaela
Traunik** iz Malčap – rojstni dan.

Slovenski vestnik – usmerjenost lista
seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim
poudarkom na narodnopolitičnem interesu.
SV prejema podpore iz sredstev
za pospeševanje narodnih manjšin.

tel. 0463/514300-0 • faks -71

UREDNIKA

dr. Andrej Leben (-34) Jože Rovšek (-30)
Tajništvo Urška Brumnik (-14)
Naročniška služba Milka Kokot (-40)
Prireditve Andrea Metschina (-22)

IZDAJATELJ IN ZALOŽNIK

Zveza slovenskih organizacij na Koroškem

TISK

Založniška in tiskarska družba z o. j. DRAVA

tel. 0463/50566

VSI

Tarviser StraBe 16, A-9020 Klagenfurt/Celovec

RADIO KOROŠKA

SLOVENSKE ODDAJE – teletekst 299

Četrtek, 30. 9. ■ 18.10 Rož – Podjuna – Žilja

Petek, 1. 10. ■ 18.10 Utrip kulture

Sobota, 2. 10. ■ 18.10 Od pesmi do pesmi ...

Nedelja, 3. 10. ■ 6.06 Dobro jutro, Koro-
ška / Guten Morgen, Kärnten! (mag. Han-
zi Rosenzopf)

Ponedeljek, 4. 10. ■ 18.10 Kratki stik

Torek, 5. 10. ■ 18.10 Otroški spored

Sreda, 6. 10. ■ 18.10 Glasbena mavrica
21.04 Večerni spored

DOBER DAN, KOROŠKA

Nedelja, 3. 10. ■ 13.30 ORF 2 • V Pliberku se
prerekajo zaradi prostorske ločitve v
otroškem vrtcu. • Novi poslovni prostori
Zveze Bank • »Za lepšo mladost« –
slovenski koroški skavti in skavtinje to
geslo uresničujejo že 40 let. • Fantje
gremo na morje! Oman, Benetik na likov-
ni koloniji v Piranu • Kaj takega: Sedme-
roboj šestih južnokoroških vasi z deseti-
mi ekipami in enim posameznikom ...

Ponedeljek, 4. 10. ■ 2.35 ORF 2 – Po-
novitev) 16.30 TV SLO1 – Ponovitev

RADIO KOROTAN

na frekvencah 105.5, 106.8 in 100.9

VSAK DAN ■ 6.00 Dobro jutro, sonce
8.00 Domače viže in zborovska glasba
8.30 Živa (do 10.00) 14.00 V taberni
16.00 Od štirih do šestih

Nedelja, 3. 10. ■ 8.00 Otroški vrtljak
8.30 A capella 15.30 Voščila

RADIO AGORA 105,5

Tel. 0463/418 666 Faks: 418 666 99
e-mail: agora@magnet.at

PETEK, 1. 10. ■ 10.00 Kalejdoskop 12.00
Poročila 12.07 Divan 13.00 Kultura: Ars
Elektronica 18.00 Glasba 18.45 Poročila
19.00 Otroški kotiček 19.15 Glasba 20.00
Soundcheck 21.00 DJ-Line 24.00 Po
Koroškem (pon.)

SOBOTA, 2. 10. ■ 10.00 Simpozij v Osjah:
Manfred Wagner 11.30 Campus: Akademija
v Brežah 12.00 Poročila 12.07 Divan
13.00 Die Welt ein Dorf 18.00 100 decibe-
lov 18.45 Poročila 19.00 V pogovoru
(pon.) 20.00 Yugo-Rock 23.00 Siesta

NEDELJA, 3. 10. ■ 10.00 Evropa v enem
tednu 10.30 Glasba 11.00 Literarna ka-
varna 12.00 Poročila 12.07 Divan 12.30
Special: Uri Caine & Don Byron 18.00
Volilni večer: reakcije in komentarji
20.00 Sunday Loops 22.00 For those ab-
out to Rock 24.00 Glasba

PONEDELJEK, 4. 10. ■ 10.00 Kalejdoskop
12.00 Poročila 12.07 Divan 13.00 Volit-
ve: mednarodne reakcije 18.00 Glasba
18.45 Poročila 19.00 Otroški kotiček
19.15 Glasba 20.00 Take the Jazz Train
22.00 Die Welt ein Dorf (pon.) 23.00 Šoja
& Elster 24.00 Simpozij v Osjah (pon.)

TOREK, 5. 10. ■ 10.00 Kalejdoskop 12.00
Poročila 12.07 Divan 13.00 V pogovoru:
Terezija Stoisits 14.30 Nachtfalter 18.00
Šport 18.45 Poročila 19.00 Otroški kotiček
19.15 Glasba 20.00 Noche Latina 21.00
Glasba 22.00 Literarna kavarna (pon.)
23.00 Nachtfalter 1.00 Šport (pon.)

SREDA, 6. 10. ■ 10.00 Kalejdoskop
12.00 Poročila 12.07 Divan 13.00 Po
Koroškem: Simpozij Paul Kernjak 18.00
Glasba 18.45 Poročila 19.00 Otroški ko-
tiček 19.15 Stay Tuned 20.00 Ruff Radio
22.00 Madforce 24.00 Uri Caine & Don
Byron

ČETRTEK, 7. 10. ■ 10.00 Kalejdoskop
12.00 Poročila 12.07 Divan 13.00 Glas-
ba 18.00 Šoja & Elster 18.45 Poročila
19.00 Otroški kotiček 19.15 Yesterday &
Today 20.00 Music for the Masses 23.00
Internet Freak Show 1.00 Soundtrack

BLEŠČEČA

30-letnica otvoritve koč

V nedeljo, 3. oktobra, bomo na planini Bleščeči praznovali 30-letnico otvoritve planinske postojanke Koče nad Arihovo pečjo. Z radostjo v srcu se spominjamo tistega nepozabnega dne, ko nas je na planini obiskalo nad tisoč planincev, s katerimi smo se ponosno veselili otvoritve prve slovenske zamejske planinske postojanke na Bleščeči. Zahvala gre vsem graditeljem, posebno gorenjskim, ki so nam v tistem težkem času – v dirki, da v pogodbenem roku postavimo koč – v velikem številu večkrat priskočili na pomoč. Njihov prispevek k postavitvi koč je bil edinstven primer tovariške pomoči planincev matične države planincem v zamejstvu. Z nastankom koč na Bleščeči je nekdanja zapuščen in opustošena planina spet oživela v novem blešku. Na temeljih nekdanjega starega porušenega gospodarskega poslopja stoji zdaj skromen, vendar ponosen planinski dom, s katerim je Bleščeča pridobila veliko privlačnost. V preteklih

30 letih jo je obiskalo na tisoče planincev in v koči našlo prijetno zatočišče.

Za 30-letnico bomo na Bleščeči pripravili majhno presečenje – najprej izlet na bližnjo Gračenico, nato uradni del s kulturnim sporedom in zaklju-

ček s prijetno družabnostjo. Gotovo bo tudi še dovolj časa za medsebojna spoznavanja in obujanje spominov.

V nedeljo, 3. oktobra, na svidenje na Bleščeči!

Slovensko planinsko društvo

Postavljanje koč na Bleščeči pred 30 leti

JESENICE

Grafike Ivana Žiberta

V razstavnem salonu Dolik na Jesenicah so v petek, 17. septembra, s skrajšim kulturnim programom za ogled odprli razstavo grafik ljubiteljskega likovnika Ivana Žiberta, člana jeseniškega Dolika. Razstava, ki bo na ogled do vključno 6. oktobra letos, pa naj bi bila tudi

izziv Dolikovcem, saj se po dolгих letih v Dolik ponovno vrača grafika. Salon je odprt vsak dan razen ob sobotah popoldan in nedeljah, od 9. do 12. ure in od 16. do 19. ure.

Razstava del Ivana Žiberta ni nikakršna predstavitev grafičnih mojstrov, temveč pri-

kaz prvencev slikarja, ki si je z lastnim trdom uredil grafično delavnico in se pogumno spoprijel s številnimi problemi grafičnega oblikovanja. Ivan Žibert je svoje delo začel tako, kot so to počeli prvi grafični ustvarjalci – z odtisom lesene strukture lesa na papir v različnih barvnih kompozicijah oziroma intenzitetah, odvisnih od moči pritiska grafične stiskalnice. Počasi je Ivan Žibert prešel na linorez. Začele so nastajati prve kompozicije rastlin, figur in abstraktnih likov. Spoznal je, da začetniku pri grafičnem oblikovanju najbolj ustreza monohromija in ne kolorirana grafika, ki ga lahko hitro zapelje v kič. Z odtisom istega motiva v različnih barvah je Žibert spreminjal vtis, ki ga barva v okviru njenega psihološkega vplivanja oziroma njene simbolne vloge napravi za gledalca.

Problem, kako dati trdemu grafičnemu obrisu predmeta mehkejšo obliko in pri tem ohraniti njegovo razpoznavno formo, je Ivan Žibert rešil s hrbtnim odtisom linorezne kompozicije. Z uravnavanjem pritiska je dosegel željeno stopnjo razpoznavnosti in likovnega izraza motiva. Prav ob Žibertovih prvenecih si kar ne moremo predstavljati, da ne bi grafika v večji meri našla pot v našo, sicer tako razgibano samorastniško življenje.

L. K.

OPOZORILO

Cenjene bralke in bralce opozarjamo, da nepodpisanih pisem ne objavljamo.

Uredništvo

Boštjan

Plāšivski Čuk – in – Frložuv Luka

L i z a, djov je Luka!
al boš spekva tega Čuka.
Ta na bo več šrojav čuk-čuk-čuk,
Jaz sām ga v žokl – smuk.

Ta pejsm Čuka – tralala
je preotroška – hopsasa.
Kar lepši pejsām na Amerikakogl
so zapeli Wondavogl.

Od zdaj bo na Pleženovcah¹ Eula pela,
ki do zdej ni peti smela
in Pirgamasta mō je djav,
da sām garant te Eule postav.

L i z a, mirkaj ta moj novi glas,
in to bo Luke gvove kras.
bek – z Čukom – Lukom od Frložeta,
jas sām zdaj
Zwergohreulenwanderlehrpfadplatztschikzo –
klaubaviertlputzavicestellvatreta
In moj šef je an našraufan šment,
ta je naš Dobar² –
Abwertskempfertraditionstregerrepresentpresident.

Takō na sejah smo sklenulā,
da Čuka ne bomo več začulā.
Dokler da Luka še bo živ,
bo Eula pelā – mrliv-mrliv-mrliv.

In Liza reāče: Ti se pa motiš Luk.
V Razajavah lipah na Plāšivcā
pa še zmiram poje Čuk!
čuk – - - čuk – - - čuk.

Pesem bralca

ŠOŠTANJ

Spomenik Karla Destovnika-Kajuha je vendarle popravljen

Kar dobro leto in pol je spomenik pesnika Karla Destovnika-Kajuha v Šoštanju nekaj vstran od rojstne hiše bil poškodovan pred vsemi očmi kulturnikov, učiteljev, borcev iz Šoštanja in seveda tudi pred sedanjo strankarsko družino. Nekdo mu je na levi roki odbil tri prste: kazalec, sredinec in prstanec. Veliko se je moralo napisati o poškodovanem spomeniku, dokler da je zaleglo.

Reči pa moram, da so še kako zalegle zelo kritične besede dr. Matjaža Kmecla, domačina iz Saleške doline in tudi častnega meščana mesta Velenje, ki letos praznuje tudi 40-letnico in je bilo dograjeno v letih po svobodi.

Dr. Matjaž Kmecl je namreč 26. junija letos na osrednji proslavi – združeni so bili trije mejniki za svobodo Slovencev: Maistrovi borci, borci za narodnoosvobodilno in zadnjo osvobodilno vojno, kjer so zmagali Slovenci s svojo teritorialno vojsko – zelo kritično spregovoril o poškodovanem spomeniku. Tako se je dr. Kmecl spomnil in se vprašal, zakaj Kajuha spomenik v Šoštanju še vedno stoji poškodovan. Njegove kritične besede pred množico so še posebej pomagale.

V Šoštanju so se končno odločili, da je skrajni čas za temeljito prenovo leve roke in namestitve manjkajočih treh prstov. To popravilo je opravil kar sam avtor kipa, akademski kipar Marjan Keršič.

Belač, hkrati pa so temeljito očistili tudi celoten spomenik. Kot vse kaže, se bodo zdaj prebujeni Šoštanjčani lotili še prenove svojega malega mestnega parka in Kajuha spomenik nekoliko zamaknili iz samote sedanje osrednje pohodne osi.

Spomenik partizana in pesnika Karla Destovnika-Kajuha

Za konec še nekaj misli: Karel Destovnik-Kajuh je za nesmrtnost potreboval le borih 22 let, in na dan prihaja tudi druga verzija njegove prerane smrti. Čas bo potrdil ali ovrgel te ali drugačne misli.

In s Kajuhom povedano: *O, če ljudi bi ne bilo pri nas, ljudi, ki ne ubogajo na vsak ukaz, tedaj bi nas že kdaj odnesel plaz.*

Malo besed, ki bodo živele za vse večne čase. L. O.

KÖTSCHACH-MAUTHEN

Zimska šola za konopljo in lan

Letos novembra se bo na Koroškem prvič začela zimska šola, v kateri naj bi se udeleženci naučili predelovanja starih kulturnih rastlin, predvsem konoplje in lanu, ki so bile nekdanj zakoreninjene tudi v naših krajih.

Izobraževanje traja tri leta v mesecih od novembra do maja. V trodnevni seminarjih enkrat mesečno bodo vsi zainteresirani v

Kötschach-Mauthnu pridobili praktično in teoretsko znanje o številnih možnostih uporabe teh rastlin.

Šola posebej nagovarja inovativne kmetice in kmetje, ki si želijo zgraditi dodatno oporišče. Šola sama – razen materialnih stroškov – za Korošice in Korošce ne stane nič, za vse ostale pa 3000 šilingov na semester. Izkoristite enkratno prilžnost!

Podrobnejše informacije prejmete po tel. številki 04715 / 292 ali E-mail: schloss.mann-dorf@netway.at

Konoplja – stara kulturna rastlina

NK Maribor – Bayer Leverkusen 0 : 2

Nogomet je trenutno vladar Maribora. In to kljub prvega porazu domačega moštva v evropski ligi prvakov. Med drugim so Mariborčani na poti tja izločili kar dve neprimerno bogatejši moštvi, namreč belgijskega prvaka Gent in francosko nogometno velesilo Olympique Lyon. Medtem ko je zmaga nad Belgijci veljala še za slu-

Dinamo Kijev, a-kategorijsko moštvo Bayer iz Leverkusna in rimski Lazio.

Že kar v prvem krogu šampionske lige je NK Maribor poskrbel za presenečenje: v Kijevu je ekipa premagala Dinamo z 1 : 0. Tekma z Bayer Leverkusnom pa je bila v sredo, 22. septembra na stadionu Ljudski vrt v Mariboru. Kapaciteto sta-

je dajala gripa, prav nekateri ključni igralci pa so v tekmi z ljubljansko Olimpijo utrpeli poškodbe. Kljub temu so vsi stisnili zobe in šli v igro. Zle slutnje so se dejansko uresničile. Leverkusnovi igralci so od prvega piska naprej imeli komando na igrišču in domačinom so uspeli le občasni prodori v nasprotnikovo polovico. Še dobro, da igra mariborski vratar Marko Simeunović v izjemni formi, ki v vsakem oziru sega v sam svetovni vrh. Tako je šlo naprej. – Nemci so napadali, domača obramba pa je bila prezaposlena. In ko so že nekateri menili, da se bo tekma končala neodločeno, pa je Leverkusnu le uspel gol. Ponesrečena akcija domače obrambe in žoga je bila v голу. Tik pred koncem pa še drugi gol. Mariboru pa je treba šteti v dobro, da je holandski sodnik bil slep na eno oko in je domačine zapostavljal, kjer je le bilo mogoče.

19. oktobra bo stadion na Ljudskem vrtu v Mariboru spet nabito poln. Ta večer bo v štajerski prestolnici gostoval Lazio iz Rima. Morda se bo ta večer NK Teatonic Maribor lahko spet proslavil kot kamen spotike za velikane?

Franc Wakounig

Vratar Maribora Simeunović – vedno v središču dogajanja

čajnost obratni spodrsrlaj, je zmaga nad Lyonem šla v anale evropskih nogometnih senzacij.

Žreb je Mariborčanom v ligi prvakov dosodil prav tako elitna moštva: večkratnega sovjetskega in ukrajinskega prvaka

diona, ki je bil sprva dopuščan samo za 7300 sedežev, so v nekaj dneh razširili na več kot 10.000 in tako izpolnili pogoj UEFA, da lahko igrajo na domačem igrišču.

A Mariborčani so bili v skrbeh za moštvo. Nekatere igralce

1. SUPER-TRIM SEDMEROBOJ KOROŠKIH VASI '99

Železna Kapla dobila tudi drugo tekmovanje

Štiričlanska ekipa iz Železne Kaple je zmagala tudi na drugem tekmovalnem dnevu v okviru 1. super-trim sedmerboja južnokoroških vasi '99, ki ga ob svoji 50-letnici prireja Slovenska športna zveza.

Drugo tekmovanje so preteklo soboto vzorno priredili Zahomčani na čelu z Ludvikom Drumlom in Vroni Wallner, tekmovanje pa je bilo na novi, za promet še zaprti zilijski avtocestni dovoznici. Tekmovanja se je tokrat udeležilo kar deset ekip. Z zmagama v Pliberku in Zahomcu Kapelčani zdaj vodijo v skupni razvrstitvi z maksimumom 30 točk pred Zahomčan (17 točk) ter Selan (14 točk). Slednji so drugi tekmovalni dan zaključili na odličnem drugem mestu, domačini pa na tretjem.

Za ekipo Železne Kaple je Viktor Pasterk na 16 kilometrov dolgi kolesarski progi najprej osvojil tretje mesto, odlična Katharina Pasterk pa je bila najhitrejša tekmovalka na progi za mountainbike. Kot že na prvi tekmi v Pliberku sta Kapelčanom zagotovila dnevno zmago najmlajša člana stiričlanske ekipe Thomas Malle in Nadja Ošina z odličnima uvrstitvama v vožnji s trikolesi.

Najhitrejši moški na kolesarski dirki je bil s senzacionalnim provprečjem skoraj 43 kilometrov na uro Johann Nadrage iz Zahomca – samo sekundo pred Selanom Friedrichom Makom! Tesna je bila tudi odločitev v

mountainbikingu: Pasterkova je bila samo za dve sekundi hitrejša od Zahomčanke Vroni Wallner. Tretje mesto je osvojila Martina Mörtl iz Zahomca.

Izredno napeto je bilo tudi tekmovanje fantov in deklet (do

igrišču na Rebrci-Komenda. Moški se bodo pomerili v metu 7,2 kilogramov težke krogle, ženske v metu na 60 metrov, fantje in dekleta pa v metu žogice. Prireditelj tretjega tekmovalnega dneva so vodeči Kapelčani.

I. L.

Tekma s trikolesi je bil poseben izziv za najmlajše

6 let) s trikolesi. Pri fantih so tekmovali Thomas Malle, Christopher Karničar (Železna Kapla), Matthias Schnabl, Denis Mathei, David Wiegeler, Peter Schoitsch (Zahomc), Marko Ogris, Martin Kropivnik (Bilčovs), Jan Pristovnik (Sele) in Stefan Kreutz (Pliberk), pri dekletih pa Katharina Lubas (Pliberk), Ria Kulmesch (Sele), Julija Gasser (Bilčovs), Nadja Ošina, Denis Hrovat (Železna Kapla), Sabrina Wallner, Katharina Kaiser, Sonja Schnabl in Lisa Wiegeler.

Tretji tekmovalni dan v okviru 1. Super-trim-sedmerboja južnokoroških vasi 1999 je na sporedu prihodnjo soboto, 2. oktobra 1999, ob 13.00, na športnem

ŠAH

Uspešen štart šahistov SŠZ

Prva ekipa Slovenske športne zveze/Zveza Bank I je uspešno začela šahovsko prvenstvo 1999/2000 v koroški podligi-vzhod: v prvem krogu je v soboto premagala moštvo iz Trga tesno, toda zaslužno s 4,5 : 3,5. Za ekipo SŠZ je prvič nastopil novi igralec Egon Bertot (Elo 2035) iz Trsta, ki je prepričljivo zmagal.

Šahisti SŠZ so po prvem krogu tretji na lestvici, njihov cilj pa je uvrstitev v play off tekmovanje za podvig v koroško ligo. Po mnenju sekcijskega vodja Ivana Lukana je cilj vsekakor realističen, saj

je moštvo s prihodom močnega Bertota dobilo dodatno motivacijo za uspešen nastop v novem prvenstvu. Naslednji nasprotnik slovenskih šahistov je 16. oktobra druga ekipa iz Bekštanja.

Posamezni rezultati: Silvo Kovač (1), Egon Bertot (1), Arnold Hattenberger (remi), Dunja Lukan (remi), Aleksander Lukan (remi), Jozi Amrusch (0), Rupert Reichmann (remi), Roman Weber (remi)

Ostali rezultati 1. kroga: ASKÖ Bekštanj II – Pošta Celovec II 7 : 1, IBS Celovec I – Admira Beljak II 1,5 : 6,5

Lestvica po 1. krogu: 1. ASKÖ Bekštanj II 7 točk (3 match-točke), 2. Admira Beljak 6,5 (3), 3. SŠZ I 4,5 (3), 4. Trg I 3,5 (0), 5. IBS Celovec I 1,5 (0), 6. Pošta Celovec II 1 (0)

Ekipa SŠZ/Zveza Bank I je uspešno štartala v novo sezono

ODBOJKA

SK Dob štarta v novo sezono

V soboto, 2. oktobra, se začne prvenstvena sezona tudi za odbojkarje in odbojkarice SK Dob. Moška ekipa, ki se je za prvenstvo 1. zvezne lige okrepila z dvema novima legionarjema iz Slovaške (Boris Kempa in Robert Chocholak), se bo v prvem krogu v gosteh

pomerila z Ennsom, ženska ekipa (2. zvezna liga-vzhod) pa na Dunaju z Ottakringom.

Cilj moške ekipe SK Dob, ki jo še naprej vodi slovaški trener dr. Vladimir Pridal, je uvrstitev v zgornji play off, kapetanu moštva Martinu Micheu pa je uspelo, da bo SK Dob vnovič prireditelj avstrijskega pokalnega finala štirih najboljših ekip. »Final 4« bo 19. in 20. februarja 2000 v športni dvorani Kulturnega doma v Pliberku.

REGIONALNA LIGA

SAK na poti navzdol

Tudi v derbiju z Lienzem SAK ni uspelo pridobiti točke. Domačini so povedli v 36. minuti (Maier), Muharemović na strani SAK pa je kratko pred odmorom napravil dobro možnost za izenačenje. V drugi polovici je ekipa iz Lienza jasno prevladovala in povišala na 2 : 0, Lojze Sadjak pa je lahko s strelom iz razdalje samo še popravil končni rezultat na 1 : 2. S tem je SAK nespremenjeno na 14.

in zadnjem mestu v regionalni ligi, v naslednjem krogu pa ga čaka nič manj težka naloga. V Trnji vasi bo namreč gostoval drugouvrščeni Bad Bleiberg (nedelja, 3. 10. ob 16.00).

ŠPORTNI TERMINI

2. 10. 1999, 13.00, na Rebrci, Komenda: 1. Super-trim-sedmerboj koroških vasi 1999 / 3. tekmovanje

2. 10. 1999, 19.00, v Ennsu, športna dvorana – odbojka: Union Enns – SK Dob, začetek prvenstva v 1. avstrijski zvezni ligi (moški)

2. 10. 1999, 19.00, Dunaj, športna dvorana Steiner-gasse P11 – odbojka: Ottakring – SK Dob, začetek prvenstva v 2. zvezni ligi (ženske)

3. 10. 1999, 16.00, nogometni stadion Trnja vas: SAK – Bad Bleiberg, 9. krog v regionalni ligi sredina

ŠAHOVSKI OREH

Silvo Kovač

Rešitev št. 79

Kot bomo v nadaljevanju opazili, se je razplet partije v korist belega pričel z zamenjavami težkih figur po c-liniji. 1.La4: Da4: 2.Tc8: Tc8: Sedaj sledi odločilen skok belega skakača

3.Sh6+!, da se odpre rokadni položaj črnega kralja. Po 3...gh6 4.Dg4+ Kh8 5.Dc8: s prednostjo kvalitete. Na 3...Kh8 pa je črni matiran v nadaljevanju 4.Df7: Sf6 5.Dg8+! Sg8: 6.Sf7 mat! Zares lep finale partije dveh vele mojstrov!